

GÜNDEM BELİRLEME KURAMI BAĞLAMINDA TWİTTER VE İNTERNET GAZETELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: HÜRRİYET VE MİLLİYET GAZETELERİ ÖRNEĞİ

Seyfi Kılıç*

ÖZET

Kitle iletişim araçlarının toplum üzerindeki etkileri bağlamında ele alınan konulardan birini gündem belirleme kuramı oluşturmaktadır. Söz konusu alanda yapılan çalışmalarda genellikle medyanın gündem belirlemede etkili olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. İnternet ve özellikle sosyal medyanın gelişimiyle birlikte iletişim biçiminde önemli bir dönüşüm yaşanmaya başlamıştır. Geleneksel medyanın tek yönlü iletişim biçimi yerini karşılıklı etkileşimin hakim olduğu iki yönlü iletişim biçimine bırakmıştır. Bunun yanında sosyal paylaşım platformlarından biri olan Twitter'da çeşitli konular tartışılmaya ve gündem biçiminde sunulmaya başlanmıştır. Bu açıdan sosyal medya ve özellikle Twitter, gündem belirleme açısından önemli bir mecra haline gelmiştir. Bu gelişmeler, geleneksel gündem belirleme araştırmalarının yeniden ele alınma zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada, internet gazetelerinin gündemi ile Twitter gündeminin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Hürriyet.com.tr ve Milliyet.com.tr'nin gündemleri ile Twitter Türkiye Gündemi arasındaki ilişki incelenmiştir. İçerik analizi kullanılarak yapılan inceleme sonucunda Twitter Türkiye Gündemi'nde yer alan konularla gazetelerin manşetlerinde sunulan haberler arasında büyük ölçüde farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gündem Belirleme, İnternet Gazeteciliği, Sosyal Medya, Twitter.

* Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1394-8357>

COMPARING TWITTER AND INTERNET NEWSPAPERS IN THE CONTEXT OF AGENDA-SETTING THEORY: EXAMPLES OF HURRIYET AND MILLIYET NEWSPAPERS

ABSTRACT

Agenda-setting theory is one of the subjects of discussion in the context of mass communication tools' effects on society. The research conducted in this field generally aim to determine whether the media is effective in agenda-setting. An important transformation has started with the internet's, particularly social media's development. Traditional media's unilateral form of communication has been replaced by bilateral form of communication where reciprocal interaction is dominant. Additionally, various issues have started to be discussed and presented as the agenda on Twitter, one of the social networking sites. In this respect, social media and particularly Twitter, have become very important media in agenda-setting. These developments have brought along the need to reevaluate traditional agenda-setting research. The study thus aims to compare internet newspapers' agenda and Twitter's agenda. Accordingly, agendas of Hurriyet.com.tr and Milliyet.com.tr, and Twitter's Trending in Turkey section are analyzed. As a result of content analysis, it is discovered that subjects of Twitter's Trending in Turkey and news presented in the newspapers' headlines differ on a vast scale.

Keywords: Agenda-setting, Social Media, Online Journalism, Twitter.

GİRİŞ

Toplumdaki bireyler arasında hangi konuların tartışıldığı, iktidarın meşruiyetinin o toplumun rızasına dayandığı dönemden itibaren önemli bir konumda yer almıştır. Bu nedenle iktidar, toplumda varlığını korumak ve meşruiyetini sürdürebilmek için sürekli olarak kendisi ve icraatları hakkında toplumun kanaatlerini öğrenme çabası içinde olmuştur. Bu çaba doğrultusunda, toplumda tartışılan konuların neler olduğunu öğrenebilmek ve bu süreçte etkili olabilmek amacıyla her dönemde iletişim süreci ve bu süreçte etkin olan iletişim araçlarını kontrol etmeye çalışmıştır. Dolayısıyla toplumda tartışılan konularla diğer bir deyişle toplumun gündemi ile iletişim araçları arasında çok yoğun bir

ilişkinin olduğunu ve bunun tarihsel bakımdan oldukça eskilere dayandığını söylemek mümkündür.

Bununla birlikte kitle iletişim araçlarının gelişmesi sonucu ayrı bir kurumsal yapı olarak basının ortaya çıkması, toplum gündemi ile kitle iletişim araçları arasındaki ilişkiyi daha da pekiştirmiştir. Toplum gündemi ile kitle iletişim araçları arasındaki ilişkide en fazla üzerinde durulan konu, söz konusu gündemin oluşumunda kitle iletişim araçlarının etkili olup olmadığı, eğer etkiliyse söz konusu etkinin ne ölçüde olduğudur. Medyanın insanların ne düşüneceğini belirleme konusunda olmasa da ne hakkında düşüneceği üzerinde etkili olduğu varsayımına dayanan gündem belirleme yaklaşımı doğrultusunda medyanın etkileri üzerine çok sayıda araştırma yapılmıştır.

Gündem belirleme konusunda yapılan araştırmalarda medyanın toplum gündemi üzerindeki etkisini ölçebilmek için genellikle toplumdaki bireylere gündem ile ilgili sorular sorularak medyanın toplum gündemi üzerindeki etkisi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla gündem belirleme araştırmaları genellikle doğrudan toplumdaki bireyler üzerinde yürütülmüştür. Ancak günümüzde internetin kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte bireylerin birbirleriyle doğrudan etkileşim kurabilmesi mümkün hale gelmiştir. Söz konusu etkileşim sayesinde artık çok sayıda birey, aynı mekânda olmasalar bile birbirleriyle tartışarak, kendi gündemlerini oluşturabilir duruma gelmiştir. Dolayısıyla toplumun gündemi bir ölçüde internet üzerinde yer alan mecralara taşınmıştır.

Günümüzde toplumun gündemi bakımdan ilk akla gelen internet mecrası ise sosyal paylaşım platformlarından biri olan Twitter'dır. Twitter, sunduğu etkileşim ve buna bağlı katılım olanakları sayesinde toplumdaki gündemin nabzını tutması bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle ana sayfasında her gün ve günün her saati düzenli olarak sıraladığı gündem listesi, toplum gündemi hakkında fikir sahibi olabilmek için büyük bir olanak sunmaktadır. Bununla birlikte kullanıcı sayısı ve bu sayıya bağlı olarak sahip olduğu etkinliği Twitter'ın toplum gündemi açısından önemini daha da arttırmaktadır. Sıralanan bu gerekçeler, kısmen de olsa gündemin araştırılabileceği bir mecra olarak Twitter'ı öne çıkarmaktadır. Bunun yanında internetle birlikte internet gazeteleri de ulaştıkları okur kitlesi sayesinde gündem üzerindeki etkileri açısından önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır.

Buradan yola çıkarak bu çalışmada, internet gazetelerinin gündemi ile Twitter gündemi arasındaki ilişkinin (benzerlik ya da farklılıklar bakımından) analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir Twitter Türkiye Gündem listesinde yer alan gündem etiketleri ile Milliyet.com.tr ve Hurriyet.com.tr'nin ana sayfalarındaki manşet haberleri karşılaştırılmıştır. Çalışmada gündem belirleme yaklaşımının tarihsel gelişimi ve sosyal medya ile ilişkisine değinilerek, araştırmanın detayları ve bulgularından bahsedilmiştir.

1. GÜNDEM BELİRLEME YAKLAŞIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

İnsanlar dünyada ve çevrelerinde var olan sorunları, olayları ya da gerçekleri medyada kendilerine sunulan haberler aracılığıyla öğrenmektedir. Söz konusu sorun, olay ya da gerçekleri öğrenme süreci, haberleri tüketen okur/izleyicilerin zihinde belli bir gündemin biçimlenmesinde etkili olmaktadır. Kitle iletişim araçları tarafından sunulan haberlerle birlikte gerçekleştirilen bu süreç, gündem belirleme olarak adlandırılmaktadır.

Gündem belirleme yaklaşımının temelinde yer alan “gündem” kavramı, “zamanın belirli bir noktasında önemlilik sırasına göre dizilmiş konular ve olaylar listesi biçiminde görülen bir sıralama” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu açıdan gündem, “dinamik bir etkileşim içindeki konular bütünü” olarak da ifade edilmektedir. Söz konusu bu dinamik yapı içerisinde bazı konular yükselirken, bazı konular ise önemini kaybederek bir anlamda gündemden düşmektedir (Yüksel 2001: 31). Gündem belirleme yaklaşımına göre izleyiciler, medyada yer alan haberlerden sadece bazı gerçekleri öğrenmekle kalmazlar. Bununla birlikte, kitle iletişim aracının bir soruna veya konuya ayırdığı yerin konumu veya zamanın miktarı ile o sorunun veya konunun ne kadar önemli olduğuna dair çıkarımlarda da bulunurlar (Atabek 1998: 155).

Gündem Belirleme (agenda-setting) yaklaşımı, iletişim çalışmalarında sınırlı etkilerden güçlü etkilere dönüş paradigması içinde yer almaktadır. Liberal çoğulcu paradigma içinde medyanın görgül etkisini ortaya çıkarma çabalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Gündem belirleme yaklaşımının önde gelen temsilcileri Maxwell McCombs ve Donald L. Shaw’dur. McCombs ve Shaw, 1940’larda yapılan iletişim araştırmalarında medyanın büyük ölçüde tutum ve davranış değişikliğine yol açtığının savunulduğunu, oysa medyanın etkisinin belirli bir zincir etki içinde gerçekleştiğini öne sürmüşlerdir. Buna göre ilk aşamada “haberdar etme” ya da farkındalık yaratma” şeklinde ortaya çıkan medyanın etkisi, ikinci aşamada insanların haberdar oldukları konuya ilişkin bilgi edinme çabalarını kapsayan “bilis” düzeyinde ortaya çıkmaktadır. Son aşamada ise davranış değişikliği gerçekleşmektedir (İrvan 2001: 69).

Dolayısıyla bu yaklaşıma göre insanlar ilk olarak medyada sunulan haberler aracılığıyla çevrelerinde gerçekleşen olaylar, sorunlar ya da gerçekler hakkında belirli bir farkındalığa sahip olmaktadır. Ardından farkındalığa sahip olunan olay/sorun/gerçekler hakkında daha fazla bilgi edinmeye ve buna ilişkin okuma ve araştırma yapmaya başlamaktadırlar. Son olarak da edinilen bilgiler doğrultusunda farkındalık yaratılan bireyler üzerinde belirli bir davranış değişikliği ortaya çıkmaktadır.

Gündem belirleme yaklaşımının kökenlerini, Walter Lippmann’ın ünlü *Public Opinion* (Kamuoyu) adlı çalışmasına dayandırmak mümkündür. Lippmann, gerçek dünyanın doğrudan kavrayabilmesi için çok büyük, karmaşık ve değişken olduğunu, insanların bunun üstesinden gelebilecek donanıma sahip olmadığını belirtir. Bu yüzden nasıl ki dünyayı dolaşmak ve keşfetmek için haritalara ihtiyacı varsa ve bunlara güvenmek zorundaysa, aynı şekilde çevrelerindeki

dünyayı anlayabilmek için anlam haritalarına ihtiyaçları olduğunu belirtir (Lippmann 1998: 16). Bu noktada ise gazeteler yani basın devreye girerek insanların gerçek olarak düşündükleri şeyler üzerinde etkide bulunmaktadır.

Lippmann'ın görüşlerinden etkilenerek *The Press and Foreign Policy* (Basın ve Dış Politika) adlı eseri ortaya koyan Bernard Cohen ise basının insanlara ne düşüneceklerini söyleme konusunda başarılı olamasa da ne hakkında düşüneceklerini söyleme konusunda şaşırtıcı biçimde başarılı olduğunu belirtmektedir (1963: 13). Buradan hareketle gündem belirleme yaklaşımının şu en temel önermesi ortaya çıkmıştır: "Medya, insanlara ne düşüneceklerini değil, ne hakkında düşünmeleri gerektiğini söyler." Gündem belirleme yaklaşımının bir diğer kaynağı ise Kurt Lang ve Gladys Engels Lang'ın 1959'da yazdıkları "Kitle Medyası ve Oy Kullanma" adlı makale oluşturmaktadır. Yazarlara göre etki paradigması çerçevesinde medyanın etkilerinin güçlü olduğuna ve kısa sürede ortaya çıktığına dair yanlış bir varsayım söz konusudur. Medyaya maruz kalmanın birikerek, çoğalan ve uzun dönemli etkileri bunu savunan araştırmacılar tarafından göz ardı edilmektedir (Özçetin 2018: 117).

Gündem belirleme yaklaşımına göre toplumdaki bireyler, ne hakkında düşüneceklerini, ne hakkında konuşacaklarını ve hangi konuları tartışacaklarını medya tarafından üretilen mesajlardan öğrenmektedir. Bu sürecin sonunda oluşan gündemler ise bir şekilde o toplumdaki siyasal gündemi etkilemektedir. Bu durum "medyanın siyaset üzerindeki gücü" biçiminde ele alınmaktadır. Bu bakış açısından yola çıkıldığında gündem belirleme araştırmalarının aynı zamanda birer güç araştırması olduğunu ifade etmek mümkündür. Söz konusu gücü tanımlamak için bu sürecin detaylı biçimde tanımlanması ve açıklanması gerekmektedir. Bu doğrultuda gündem belirleme yaklaşımı bir süreç olarak ele alındığında ortaya birbiriyle ilişkili üç ayrı gündem çıkmaktadır (Yüksel 2001: 28).

McQuail (1983), sürecin unsurlarını oluşturan bu gündemleri *siyasal gündem*, *medya gündemi* ve *kamu gündemi* olarak üç ayrı gündem türü olarak sınıflandırmıştır. Yapılan sınıflandırmaya göre diğer çıkar gruplarının sahip oldukları gündem, siyasal gündemi; haberin önem derecesi ve algılanan izleyici performansı tarafından yapılandırılan ve etkilenen gündem, medya gündemini; medya gündeminden etkilendiği düşünülen gündem ise kamu gündemini oluşturmaktadır. Belirtilen bu üç gündem türü arasındaki ilişkiyi tanımlayan Rogers ve Dearing, çalışmalarında oluşturdukları tabloda medya gündeminin kamu gündemini, kamu gündeminin ise siyasal gündemi etkilediğini, aynı zamanda medya gündeminin siyasal gündemden siyasal gündemin de medya gündemin etkilendiğini belirtmişlerdir (1988: 557).

Gündem belirleme yaklaşımı çerçevesinde yapılan çalışmalarda, özellikle medya gündemi ve kamu gündemi öne çıkmaktadır. Medya gündemi Rogers ve Dearing (1988: 565) tarafından "belirli bir zaman dilimi içinde önem sırasına göre sunulan olay ya da sorunların listesi" biçiminde tanımlanmıştır. Medya gündemini oluşturan içeriklerin nasıl belirlendiğine yönelik çalışmaları

değerlendiren Pamela Shoemaker ve Stephen D. Reese, medya içerikleri üzerinde etkili olan faktörleri; medya çalışanlarının bireysel özellikleri, medya rutinleri, örgütsel etkiler, medya dışı faktörler ve ideolojik faktörler olmak üzere 5 temel seviyede ele almışlardır (Shoemaker ve Reese 1996).

Medya gündemi yanında ikinci önemli gündem türü kamu gündemidir. Gündem belirleme çalışmalarında genellikle medya gündeminin kamu gündemi üzerindeki etkisi, temel ilgi alanlarından birini oluşturmaktadır. Kamu gündemi ile medya gündemi arasındaki ilişkiyi ölçebilmek ve medya gündeminin etki düzeyini ortaya çıkabilmek için bazı değişkenler ön plana çıkmaktadır. Bu değişkenlerden başında olumsal koşullar gelmektedir. Olumsal koşullar içinde; (1) sorunların niteliği, (2) izleyicilerin kişilik özellikleri, (3) kişilerarası iletişimin varlığı, (4) medya türü ve (5) zaman çizelgesi yer almaktadır (İrvan 2001: 85).

Olumsal koşullardan ilki olan sorunların niteliği değişkenine göre, eğer sorun bir kişiyi yakından ilgilendiriyor, onu rahatsız ediyor ya da kişi o sorunu yakından deneyimleyebiliyorsa bu tür sorunlar medya gündeminden bağımsız bir biçimde kamu gündemine yerleşebilmektedir. Sorunun rahatsız edici olup olmaması ise daha çok kişinin o sorunu doğrudan deneyimleyebilmesine bağlıdır. Örneğin yoksul bir aile için enflasyon sorunu, varlıklı bir aileye göre daha rahatsız edicidir. Olumsal koşullardan ikincisi olan kişilik özelliklerinde yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir durumu ve meslek gibi sosyo demografik faktörler yer almaktadır. Buna göre örneğin eğitim durumu yükseldikçe medyanın bireyleri yönlendirme etkisi azalmakta, çünkü eğitimle birlikte bireylerin farklı enformasyon kaynaklarına ulaşabilme olanağı artmaktadır. Kişilerarası iletişim değişkenine göre ise gündem belirlemede medyanın etkili olabilmesi söz konusu gündem konusunun kişilerin kendi aralarında da tartıştığı konular olmasına bağlıdır. Kullanılan medyanın türü açısından da en etkili olan medya türü, televizyon, radyo ya da diğer araçlara göre çok daha etkili olan gazetedir. Beşinci sıradaki zaman çizelgesinde ise medyadaki bir konunun kamu gündeminde yer alabilmesi için belirli bir zamanın geçmesi gereklidir. Gündem belirlemede kamu gündemi üzerinde olumsal koşullar dışındaki ikinci ana faktör önceleme ve çerçevelemedir. Önceleme, genel olarak medyanın hangi konuları seçip hangilerini dışarda bırakmasıyla ilgilidir. Buna göre medya bazı konuları seçerek onları gündeme getirmektedir. Çerçevelemede ise seçilen konunun nasıl bir çerçevede kamuya aktarılacağı kastedilmektedir (İrvan 2001: 85-94).

Gündem belirleme konusunda en önemli çalışmalarından biri Maxwell McCombs ve Donald L. Shaw'ın 1972 yılında yaptıkları "Medyanın Gündem Belirleme İşlevi" adlı araştırmadır. Araştırmacılar, medyanın gündem belirleme kapasitelerini ölçmek için 1968 başkanlık seçim kampanyası dönemi boyunca kitle medyasında sunulan aktüel içeriklerle Chapel Hill kentindeki seçmenlerin kampanya hakkında önem verdikleri konuları karşılaştırmışlardır. Kitle medyası olarak gazete, televizyon ve haber içerikli dergiler seçilmiştir. Çalışma sonunda medyada önem verilen konularla seçmenlerin önem verdikleri konular arasında önemli ölçüde bir kesişme olduğu, ancak seçmenlerin önem verdikleri konuların

biçimlenmesinde medyanın mı etkili olduğu yoksa medyanın yalnızca kamuoyunun gündemini mi yansıttığının tam olarak belli olmadığı ortaya konulmuştur (McCombs ve Shaw 1972). Bu yüzden söz konusu belirsizliği ortadan kaldırmak ve konuya daha da açıklık getirmek için sonraki yıllarda gündem belirleme konusunda çok sayıda farklı araştırma (McCombs ve Shaw, 1993; Iyengar ve Simon 1993, McCombs ve ark. 2000, Roberts ve ark. 2002) gerçekleştirilmiştir.

Gündem belirleme üzerine yapılan çalışmalar, odaklanılan hususlara göre Acapulco Tipolojisi adıyla 4 farklı perspektif altında toplanmıştır. İlk iki perspektifin yer aldığı ilk boyut, gündemleri inceleme biçimleri arasında ayrım yapar. Dikkatin odağı ya gündemi belirleyen bütün etkenler ya da gündem üzerinde etkili olan daraltılmış tekil bir faktör olabilir. Diğer iki perspektifin yer aldığı ikinci boyut ise kamu gündemini ölçme yolları arasında ayrım yapar. Burada da ayrım, grubun ya da nüfusun tümünü tanımlayan ölçekler ile kişisel tepkilere yönelik ölçekler arasındadır. Söz konusu perspektifler şekilde 1’de görülmektedir.

Şekil 1. Acapulco Tipolojisi: Gündem Belirleme Üzerine 4 Perspektif

	Kamusal Önem Ölçümü	
	Toplam veri	Kişisel veri
Dikkatin Odağı		
	Perspektif I	Perspektif II
	Rekabet/yarışma	Otomat
Tekil gündem maddesi	Perspektif III	Perspektif IV
	Doğal tarih	Algı Portesi

Buna göre 1. perspektif, medya ve kamu gündemi olmak üzere gündemin tamamını kapsayarak, kamu gündemini inşa eden popülasyona yönelik ölçümleri kullanır. The Chappel Hill çalışması bu perspektif içinde yer alır. Söz konusu çalışmada Amerikan Başkanlık Seçimleri’nde medya ve kamunun gündemi çerçevesinde 5 temel sorun tespit edilmiş, bu sorunlar iki temel ölçüm biçimiyle belirlenmiştir. Medya gündemi için önem verilen sorunlar, bu sorunlar hakkındaki sunulan haber sayılarıyla ölçülürken; kamu gündemi için ise bu sorunlar için başkan adaylarının bu sorunlar hakkında ne yapması gerektiğini düşünen seçmenlerin yüzde oranlarıyla ölçülmüştür. Bu nedenle de 1. perspektif *rekabet/yarışma* olarak adlandırılmaktadır. 2. perspektif ise tüm gündem üzerine odaklanan önceki gündem belirleme çalışmalarıyla benzerdir, ancak odağını her bir bireyin sahip olduğu kişisel gündemlere kaydırmaktadır. Ancak bireylere sorunları sıralamaları istendiğinde bireylerin yaptıkları sorun sıralamaları ile haber medyasında vurgulanan sorun sıralamalarını karşılaştırılmasına izin veren arasındaki kanıtlar çok azdır. Bu nedenle bu perspektif insan davranışının kararsız yönü nedeniyle *otomat* olarak adlandırılmıştır. 3. perspektif odağını daraltarak gündemdeki tek bir soruna yoğunlaşmaktadır. Ancak tıpkı 1. perspektifteki gibi sorunun öne çıkarılmasını ölçmede kullanılan ölçekleri

kullanır. Önem ölçüğü, o sorun hakkında haberlerin toplamı ve halkın en önemli sorun olarak gördükleri sorunlar arasında bu soruna yaptıkları göndermenin yüzdesidir. Bu perspektif *doğal tarih* olarak adlandırılır. Çünkü medya gündemi ile kamu gündeminde zaman içinde önemi değişen tekil bir sorun arasındaki uyum derecesine odaklanır. 4. perspektif de bireye odaklanır ancak gözlemlerini öne çıkan tek bir gündem maddesiyle daraltır. Bu perspektife *bilişsel portre* adı verilir. Çünkü gruptaki bulgular, bireylerin çeşitli sorunlarla ilgili haber programlarına maruz kalmadan önce ve maruz kaldıktan sonra o sorun hakkındaki görüşlerini inceleyen deneysel gündem belirleme çalışmaları tarafından resmedilir (McCombs 2014: 30-31).

2. SOSYAL MEDYA VE GÜNDEM BELİRLEME İLİŞKİSİ

Günümüzde internet, geleneksel gündem belirleme araştırmalarına yönelik yeni bir çerçeve sunmaktadır. Özellikle sağladığı yeni iletişim kanalları sayesinde iletişimin çehresini önemli ölçüde değiştirmiştir. E-posta, çevrimiçi gazeteler, sohbet odaları ve her türlü ticari, ideolojik ve kişisel görüşü yansıtan web siteleri dünya genelinde milyonlarca insanın iletişim davranışlarını değiştirmiş ve iletişim araştırmacılarına geniş ve yeni araştırma alanlarının kapısını açmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak toplumda çok farklı gündemler ortaya çıkmaya ve bu gündemlerden toplumun büyük bir kesimi haberdar olmaya başlamıştır. Bazı sosyal bilimciler ise sanal olarak izleyicilerin artık farklılaştığı ve kendilerine ait gündemleri olduklarını belirtmektedirler. Buna bağlı olarak da medya dışı gündemin yüksek ölçüde kişiselleştğini belirterek, gündem belirleme etkisinin sonuna geldiğini ön görmekteyiz (McCombs, 2005: 544). Elbette bu öngörüde, özellikle sosyal medya sayesinde kullanıcıların aktif olarak içerik üretebilmesi ve buna bağlı olarak gündemlerin heterojenleşmesi oldukça etkili olmuştur.

Bu kapsamda dijital medyanın yükselişi, her biri önemli ölçüde farklı ve aynı zamanda birbirleriyle ilişkili olan üç ayrı değişimi beraberinde getirmiştir. Bunlardan ilki, ana akım medya karşısında yeni alternatifleri sunabilmesi nedeniyle geleneksel medyanın toplumun politik gündemi üzerindeki etkisinin azalması olmuştur. Diğer taraftan yeni medyanın gelişmesi, ana akım medyanın gündem belirleme yeteneğini tamamen ortadan kaldırmak yerine onun doğasını değiştirmektedir. Son olarak, yeni medyanın yükselişi, enformasyon akışını tersine çevirebilme potansiyeline sahiptir (Sayre ve ark. 2010: 12-13). Yükselen dijital medya ortamı içinde kullanıcı potansiyeli ve özellikle gündem bakımından en fazla yaygınlık ağına sahip platform sosyal medyadır. Sosyal medya, gündem belirleme üzerindeki etkisi ve gündem belirleme ile ilişkisi bakımından özellikle sahip olduğu hız nedeniyle geleneksel medyanın önüne geçmiştir.

Geleneksel gündem belirleme araştırmaları tek taraflı iletişim biçiminin hâkim olduğu geleneksel medya üzerinden gerçekleştirilmektedir. Buna karşın, karşılıklı etkileşimin mümkün olduğu sosyal medya ile birlikte gündem belirlemeye yönelik yaklaşımlarda önemli bir dönüşümün yaşanması kaçınılmaz hale gelmiştir (Demirkol 2017: 143). Sosyal medyanın karşılıklı etkileşim yanında anlık ve hızlı bir bilgi akışı sağlaması da söz konusu araştırma biçimindeki

dönüşümde etkili olmuştur. Çünkü gündem belirleme kuramına göre medyanın gündeminin kamu gündemi üzerinde etkili olabilmesi için belirli bir süreye ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak hız bakımından anlık bir ortam olan sosyal medyada ise böyle bir süreye ihtiyaç olmadığı için bu durumun tartışmaya açık olduğu ileri sürülmektedir (Ergen 2018: 505).

İnternet ve sosyal medyanın gündem üzerindeki en önemli etkisi, toplumdaki bireylerin gündemlerinin medya gündeminden farklılaşması üzerinde görülmektedir. Bu farklılaşmanın en temel nedeni, iki mecranın ekonomi politik açıdan birbirinden farklı dinamiklere sahip olmasıdır. Sosyal medyada bulunan tüm içerikler kullanıcılar tarafından üretilmekte ve buna bağlı olarak ekonomik, ideolojik ya da siyasal kaygılarla belirli bir editoryal süreçten geçirilmemektedir. Medyada sunulan içerikler ise sahiplik yapısına bağlı olarak siyasal, ekonomik ya da ideolojik kaygılarla ciddi bir editoryal süreçten geçmektedir. Bu nedenle sosyal medyada yer alan bazı içerikler medya gündeminde kendisine yer bulamamaktadır.

İki mecranın gündemleri arasındaki farklılaşmada belirtilen temel neden yanında başka nedenler de etkilidir. Bu nedenlerden ilki, sorunların niteliğidir. Buna göre eğer herhangi bir sorun toplumdaki bireyleri yakından ilgilendiriyor ya da onları rahatsız ediyorsa medya gündeminden bağımsız olarak bu sorun kamu gündeminde yer bulmaktadır. Örneğin adalet, işsizlik, atama, emeklilik yaşı, enflasyon, orman katliamı, çevre tahribatı gibi sosyo ekonomik sorunlar basında yer almazken Twitter'da gündem olabilmektedir.

Bir başka önemli faktör, okurların eğitim seviyesidir. Eğitim seviyesi yükseldikçe bireylerin daha farklı enformasyon kaynaklarından bilgi alabilmesi mümkün hale gelmekte bu ise onların medyadan etkilenme oranını düşürmektedir. Twitter kullanıcılarının büyük çoğunluğunun gençlerden oluştuğu¹ ve gençlerin bilgiye erişirken çok farklı kaynaklardan yararlandığı göz önüne alındığında, Twitter gündeminin ile medya gündeminin farklılaşması olağan hale gelmektedir.

Üçüncü etken, kişilerarası iletişim seviyesidir. Buna göre kişilerarası iletişim seviyesi arttıkça medyanın kamu gündemi üzerindeki etkisi azalmaktadır. Medyanın gündem belirlemede etkili olabilmesi ise söz konusu gündem konusunun kişilerin kendi aralarında da tartıştığı konular olmasına bağlıdır. Etkileşim özelliği düşünüldüğünde Twitter kullanıcılarının kendi aralarındaki yüksek etkileşim seviyesine bağlı olarak oluşturduklarının gündem konuları medyanın gündeminden farklılaşacağını söylemek mümkündür.

Kişilerarası etkileşime bağlı bir değer faktör ise zamandır. Zaman faktörüne göre medyada yer verilen bir konunun kamu gündeminde yer alabilmesi için belirli bir zamanın geçmesi gereklidir. Ancak çok anlık ve hızlı bir platform olan

¹2019 yılında yapılan araştırmaya göre Türkiye'de sosyal medya kullanıcıları içinde 18-34 yaş arasındaki erkeklerin oranı %35, kadınların oranı %22 olmak üzere toplamda %57'dir. Dolayısıyla kullanıcıların yarısından fazlası genç nüfus içinde yer almaktadır. <https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/> erişim tarihi: 08.08.2019.

Twitter’da gündem çok daha hızlı oluşup değişirken, medya hız bakımından çok daha yavaş kalmaktadır. Örneğin sıradan bir kişi çevresinde olan ya da gelişen bir olayı anında Twitter’da paylaşabilmekte, hatta internet gazetelerinden bile hızlı olabilmektedir. Bu durum Twitter gündeminin medya gündeminden farklılaşmasına neden olmaktadır.

Belirtilen faktörler dışında Twitter gündemi ile medya gündemi arasında ortaya çıkan farklılaşmanın nedenlerinden biri de konulara göre ortaya çıkmaktadır. Buna göre toplumdaki bireylerin bilgiye doğrudan ulaşabildiği konularda (spor gibi) kendileri bir anlamda haber ya da içerik üreten bir kaynak haline gelebilmektedirler. Bu ise, bu tür konularda kamu gündemini medyanın değil, kullanıcıların belirlediği ya da medyanın etkisinin sınırlandığı bir durumunu ortaya çıkarmaktadır. Diğer taraftan kullanıcıların doğrudan bilgi edinmelerinin güç olduğu konularda (politika, ekonomi gibi) medya, kamu gündemini belirleyici bir etkiye sahip olmaktadır.

Örneğin spor müsabakalarında internet kullanıcılarının kimi zaman bir izleyici ya da taraftar olarak müsabakanın gerçekleştiği anda medyadan bile önce anlık bilgi sunması oldukça kolaydır. Ancak halkın bu tür erişime doğrudan sahip olmadığı uluslararası olaylar, siyaset ya da ekonomi gibi konularda birincil kaynak olabilmesi oldukça zordur ve daha çok ikincil bir kaynak niteliğine sahiptirler. Böylesi konularda ise medya birincil kaynak olarak ön plana geçer ve buna bağlı olarak medyanın kamu gündemini etkilemesi daha muhtemel bir durumdur. Dolayısıyla hem erişim hem de analiz açısından sıradan bireylerin güncel ve karmaşık konularla ilgilenmesi zor olduğu için genel olarak internet kullanıcılarının siyasi bilgileri medya aracılığıyla edindiği sonucuna varılabilir. Bu durum özellikle uluslararası ilişkilerde çok daha önemli hale gelmektedir, çünkü mekânsal mesafeler bilgiye doğrudan erişimi zorlaştırmaktadır (Garcia 2014: 258).

Bahsedilen nedenlere bağlı olarak geleneksel gündem belirleme araştırmalarında ortaya atılan görüşler tartışılmaya, bunun karşısında yer alan sosyal medya ile gündem belirleme arasındaki ilişki araştırılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede günümüzde geleneksel gündem belirleme yaklaşımı içinde yeni medya ile geleneksel medya arasındaki ilişkiyi analiz eden çok sayıda çalışma (Roberts ve ark. 2002, Oriheula 2008, Sayre ve ark. 2010, Kushin 2010, Pew Research 2010, Garcia 2014, Güdekli 2016, Bakan ve Melek 2016, Melek 2017, Demirkol 2017, Ergen 2018) yapılmaya başlanmıştır.

2010 yılında Pew Research Center tarafından bloglar ve sosyal medya platformları ile ana akım medya gündemi arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada Youtube, Bloglar ve Twitter gündemi ile ana akım medya gündemi karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonunda sosyal medyada yer alan haber ve sorunların, ana akım medyada yer verilen konulardan büyük ölçüde farklılaştığı ortaya konmuştur. Bununla birlikte üç sosyal paylaşım platformu olan bloglar, Youtube ve Twitter’ın gündem konularının incelenen 29 hafta boyunca yalnızca bir hafta aynı gündemi tartıştığı dolayısıyla bu üç platform arasında da gündem

konuları bakımından büyük oranda farklılaşma olduğu görülmüştür (Pew Research Center 2010: 1).

2011 yılında yapılan çalışmada ise gündem belirleme sürecinin Twitter'da tersine çevrildiğini, medyadan topluma şeklindeki etkinin yönünün değişerek, toplumdaki medyaya doğru bir bilgi akışı ve etkileme sürecine dönüştüğü belirtilmiştir (Oriheula 2008'den Aktaran, Garcia 2014: 250). Dolayısıyla bu iki çalışmanın bulgularındaki ortak nokta, gündem belirleme yaklaşımında ortaya konduğu gibi artık medya gündeminin kamu gündemi üzerindeki etkili olmadığı, kamu gündeminin medya gündeminden büyük ölçüde farklılaştığı ve gündem belirleme etkisinin özellikle Twitter ile birlikte tersine çevrildiğidir.

Twitter'ın yazılı basın gündemi üzerindeki etkisinin incelendiği bir çalışmada (Tosun 2013), yazılı basında Twitter'ın etkili olduğu ortaya konmuştur. Yapılan araştırmaya göre Türkiye'de en fazla tiraja sahip 5 gazetenin (Hürriyet, Posta, Sabah, Zaman, Sözcü) haberlerinin %12.2'sinin Twitter kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Twitter kaynaklı haberlerin türlerine göre dağılımında ilk sırada magazin haberleri (%35), ikinci sırada köşe yazıları (%16), üçüncü sırada siyaset (%11) ve aktüel (%11) haberleri ve dördüncü sırada ise spor (%9) haberleri yer almıştır.

Gündem belirleme ve sosyal medya arasındaki ilişkiyi inceleyen bir başka çalışmada (Garcia 2014), gündem belirleme yaklaşımının geçerliliği sosyal medya bağlamında doğrulanmaya çalışılmıştır. Twitter'ın kamu gündeminin bir yansıması olarak ele alındığı çalışmada, kullanıcıların Twitter'da en çok ilgi gösterdikleri konularla İspanyol medyasında önem verilen konular karşılaştırılmıştır. Yapılan çalışma sonunda medya gündemi ile Twitter gündemi arasında benzerlikler olduğu ancak bunun yanında Twitter gündeminde yer alan bazı konulara medyada hiçbir şekilde yer verilmediği tespit edilmiştir. 2016 yılında yapılan bir başka çalışmada (Güdekli 2016), Twitter gündemi ile Türkiye'de en çok okunan ve farklı ideolojik taraflarda yer alan gazetelerin manşetleri karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonunda Twitter gündemi ile yazılı basının gündeminin birbiriyle benzerlik içinde olduğu ancak Twitter gündeminin ilk sırasında yer alan bazı konuların ise hiçbir şekilde gazete manşetlerinde yer almadığı ortaya konmuştur.

Sosyal medya gündemi ile medya gündemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışan bir başka çalışmada (Melek 2017) ise Hürriyet.com.tr ile Twitter arasındaki ilişkinin boyutu ele alınmıştır. Çalışmada bunun için her gün sabah ve akşam saatlerinde Twitter Türkiye Gündemi'nde yer alan yani diğer bir adıyla TT listesinde bulunan konu etiketleri ve Hürriyet.com.tr'de yayınlanan haberlerin birbirini çapraz biçimde etkileyip etkilemediği sorgulanmıştır. Çalışmanın sonunda Türkiye'de mevcut gündem belirleme çalışmalarının büyük ölçüde içerik analizine dayandığı, bu nedenle yalnızca farklı platformların gündemlerinin benzerlik ya da farklılıkları tespit edilebilse de aralarında ne gibi bir bağ olduğu, hangi platformun diğerini etkilediği ve dolayısıyla aralarında gündem belirleme etkisinin olup olmadığı bilgilerine ulaşılamadığı

vurgulanmıştır. Bununla birlikte çalışmada yalnızca belirli bir anahtar kelime seçilerek bir kodlama defteri oluşturulması, bu kodlama seti üzerinden korelasyon analizi gerçekleştirilmesi gündemde yer alan tüm konuları kapsamı bakımından önemli bir sınırlılığı da beraberinde getirmiştir.

3. SOSYAL MEDYA KAMU GÜNDEMİNİ NE KADAR YANSITMAKTADIR?

Gündem belirleme ve sosyal medya arasındaki ilişkide en önemli konulardan biri, sosyal medyanın kamuoyunun ve dolayısıyla kamu gündeminin bir yansıması olarak kabul edilip edilemeyeceğidir. Bu konuda Coleman ve McCombs (2007) Luisiana ve Kuzey Karolina’da gündem belirleme etkisi ile internet kullanan izleyicilerin yaşları arasında bir farklılık olup olmadığı analiz etmişlerdir. Yaptıkları araştırma sonunda internet kullanan genç nesil üzerinde medya etkisinin daha zayıf olduğunu, ancak yine de anlamlı bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Buradan yola çıkarak internet kullanımının medyanın izleyiciler üzerindeki etkisini ortadan kaldırmadığı sonucuna varmışlardır. Ancak bu türdeki araştırma yöntemlerinin geliştirilmesiyle birlikte, giderek homojenliğini kaybeden izleyici kitlesi üzerinde kitle medyasının gündem belirleme etkisi çeşitli nedenlerle azalmaktadır. İlk olarak izleyicilerin artan heterojenleşmesi, onları homojen ve pasif bir kitle olarak görme fikrine bir meydan okumayı beraberinde getirmiştir. İzleyici, medya tarafından iletilen mesajları olduğu gibi almak yerine tekil olarak onları yorumlama, reddetme ya da onlara meydan okuma kapasitesine sahiptir. İkincisi, medya tarafından sunulan konuların toplum tarafından benimsenip gündem haline gelebilmesi ve tartışmaya değer görülebilmesi için belirli bir zamana ihtiyaç vardır. Ancak söz konusu zamanın ne kadar olacağına dair henüz bir konsensüse varılmamıştır. Bu alanda yapılan çalışma bulgularındaki farklılığın nedeni yalnızca değişen ya da rastgele bir zaman periyodunun seçilmesi değil, aynı zamanda analiz edilen konuların türleridir (Aruguete 2017: 38-39). Söz konusu zaman sorunu yeni medya ve internet açısından ele alındığında gündem belirleme sürecinde ihtiyaç duyulan zaman miktarının değiştiğini söylemek mümkündür. Çünkü bu ortamda okurlar/izleyicilerin aynı zamanda birer üretici haline gelmelerinin yanında farklı bilgi kaynaklarından yararlanmaları ve anlık iletişim sürecine girmeleri mümkün hale gelmiştir.

Thorndyke (2012), sosyal medya ve gündem ilişkisi ile ilgili olarak “Sosyal medya üzerinde var olan tartışmalar popüler medya tarafından belirlenen gündemi yansıtır mı?” sorusundan hareketle the BBC, the New York Times ve El Cezire’nin manşetlerinin Twitter’ın Trend Topic listesinde yer alıp almadığını incelemiştir. Thorndyke, kendisi gibi Twitter’ı kamu gündeminin bir yansıması olarak ele alan Rubio García’nın (2014: 249) bulgularından farklı olarak kamuoyu ile ilgili konuların sosyal medya yerine daha çok geleneksel medya ile örtüştüğünü ortaya koymuştur. Buna göre Twitter, dünyadaki gelişmeler ve önemli haberlerden çok ünlülerin dedikodularının ve popüler kültürün takip

edildiği bir alandır. Bu nedenle Twitter'ın gündem belirleme kabiliyeti geleneksel haber medyası kadar güçlü değildir (Thorndyke 2012: 13).

Geleneksel medyanın Twitter üzerinde gündem belirleme etkisinin ölçüldüğü bir başka çalışmada ise (Artwick 2012) 2009 yılının Ekim ayında Virginia Tech öğrencisi Morgan Harrington'un kaybolduğu dönemde geleneksel medya gündemi ile Twitter'da retweet edilen mesajlar incelenmiştir. Yapılan çalışmada retweet edilen mesajların medya gündemi ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Artwick'in çalışmasında elde ettiği bulguların Thorndyke'nin bulgularından farklılık göstermesinin temel nedeni konuların farklılığıdır. Buna göre doğrudan deneyimlenemeyen konularda medya gündemi ile Twitter arasında pozitif bir ilişki görülmezken, kayıp öğrenci Harrington olayı gibi doğrudan deneyimlenen ve rahatsız edici konularda medya gündemi ile Twitter arasında pozitif bir korelasyona rastlanmıştır. Özetlemek gerekirse sosyal medya ve geleneksel medya arasındaki ilişkide dikkat edilmesi gereken temel etkenlerden biri gündemi oluşturan sorunların türüdür (Arugute 2017).

Yeni medyanın ortaya çıkışı yaygınlaşmasıyla birlikte medyanın gündem belirleme üzerindeki etkisi tartışmalı hale geldiği açıktır. Arugute (2017: 51) bu konuda yapılan çalışmalardan elde edilen bulgular büyük ölçüde birbirinden farklılık gösterdiğini ve bu nedenle sosyal medyanın gündem belirlemede etkili mi olduğu yoksa daha çok seçkin medyada sunulan gündem konularını mı yansıttığı sorusuna net bir cevap bulmak pek mümkün olmadığını belirtmektedir. Ona göre yapılan çalışmalardan yola çıkarak, kitle medyasının Twitter üzerindeki etkisinin doğrudan gözlemlenmesi mümkün değildir. Çünkü enformasyon akışının daha çok iki aşamalı enformasyon süreci biçiminde meydana gelmekte, kullanıcılar çok farklı kaynaklardan bilgi edinmektedir.

Sosyal medya ve Twitter arasındaki ilişkide öne çıkan konulardan biri de öncelikli gündem meselesidir. Öncelikli gündem, kamusal meseleler üzerinde geniş bir sivil diyalogun yoğunlaşmasıdır. Bu sivil diyalogun en büyük kısmını ise Twitter, Facebook, bloglar ve diğer çok sayıda mecrada yer alan sosyal medya diyalogları oluşturmaktadır. Sosyal medya diyaloglarının büyük bir kısmı kişisel ilgi alanlarına ve etkinliklere odaklanırken, çok azı kamusal meselelerle ilgilidir. Sosyal medyadaki gündem konuları öncelikli gündem konuları olarak tanımlanan konulardan çok daha geniştir. Ancak bu genişliğe rağmen, sosyal medya sivil diyalogun çok küçük örneğini temsil etmektedir. Bu nedenle öncelikli gündemin ölçülebilmesi açısından önemli bir sınırlılığı beraberinde getirmektedir. Çünkü sosyal medyadaki meseleler hem çok kapsayıcı hem de aynı zamanda çok sınırlıdır (McCombs ve ark. 2014: 788-789).

Sosyal medya gündemindeki meseleler, toplumdaki bireylerin en önemli olarak gördüğü sorunlardan (ekonomi, terör, eğitim, adalet, göçmenlik gibi) çok daha geniş kapsamlıdır. Bununla birlikte bu alandaki veri miktarının çokluğu, kamusal meseleler hakkında sivil diyalogun sürekli olarak izlenmesine olanak sağlamaktadır. Ancak veri hacminin büyüklüğüne rağmen, sivil diyaloga katılan gruplar hala çok sınırlıdır. Dolayısıyla bu ortam, henüz toplumun büyük

çoğunluğunu temsil etme kapasitesine sahip değildir. Çok daha önemlisi, sosyal medya gündemi öncelikli gündem araştırmalarının merkezi hipotezinin -haber medyasından kamu gündemine doğru gündem transferinin- sınanması için hem çok kapsamlı ve çok sınırlıdır (McCombs ve ark. 2014: 789).

Gündem belirleme araştırmaları, geçen yıllar içinde medya ve kamu arasındaki ilişkinin çok ötesine geçerek sosyal medya gündemini de içine almaya başlamıştır. Bu genişleme, sosyal medya gündeminin üç ayrı alt boyutu açısından detaylandırılabilir. İlk alt boyut, vatandaşların uzun süre takip ettiği ya da tutkuyla ilgilendiği konulardan oluşmaktadır. *Hot button issue* olarak tanımlanan ve çok güçlü duygusal tepkilerin verildiği konular içinde kürtaj, eşcinsel evlilikleri ve silah yasasının düzenlenmesi ilk akla gelenler arasında yer almaktadır. Zaman zaman medyada yer alan haberler de sosyal medyada bu tür konularla ilgili mesajların oluşturulmasında tetikleyici olsa da, çok düşük bir rol oynamaktadır. İkinci alt boyutu vatandaşların doğrudan gözlemledikleri olaylar ve bunlarla ilgili sosyal medyada yaptıkları yorumlar oluşturmaktadır. Bunlar çoğunlukla spor müsabakaları ya da politik tartışmalarla ilgili yorumlardır. Bu iki alt boyutta yer alan konular, sosyal medya gündemi olarak tanımlanan mesajların küçük bir oranını oluşturmaktadır. Çünkü sosyal medya gündemindeki meseleler aşırı derecede kapsamlı ve çok çeşitli kökenlere sahip mesajların bir karmasını oluşturmaktadır. Sosyal medyada tartışılan konularla ilgili mesajların birincil kaynağını ise genellikle çeşitli konularla ilgili günlük haberler oluşturmaktadır (McCombs ve ark. 2014: 789).

Sosyal medya mesajlarının tanımlanan bu iki alt boyutu, büyük ölçüde toplumdaki bireylerin sosyal medya gündemine doğrudan katkılarıyla oluşmaktadır. Bu alt boyutlardan üçüncüsü ise haber medyasının geleneksel gündem belirleme rolünün genişlemesi ve yeniden tanımlanmasıdır. Sosyal medya gündemi, öncelikli gündem içinde sunulan meselelerden çok daha geniş gündem meselelerini kapsamaktadır. Bazen bu sosyal medya gündemi ikinci seviye gündem belirleme sürecinin yani ilk önce haber medyasının kamu gündemini etkilemesi ardından da kamu gündeminin haber medyasının gündemini belirlemesi- bir parçası olabilir. Diğer bir ifadeyle iki yönlü bir akış söz konusudur (McCombs ve ark. 2014: 789).

Yapılan çalışmalar ve elde edilen bulgular değerlendirildiğinde vurgulanması gereken ilk husus, Twitter gündeminin henüz kamuoyunun bir yansıması olarak değerlendirilemeyeceği ve kamu gündeminin tam anlamıyla bu mecra üzerinden ölçülemeyeceğidir. Bununla birlikte medya gündemiyle sosyal medyanın karşılaştırıldığı araştırmalarda medya gündemi ile sosyal medya gündeminin büyük ölçüde farklılaştığı ortaya konmuştur. Medya ve Twitter gündemi arasındaki ilişkinin ölçmek amacıyla yapılan bazı çalışmalarda belirli bir kodlama setinin oluşturulması ise gündemdeki tüm konuların incelenmesi bakımından ciddi bir sınırlılığı beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla gündem belirleme yaklaşımının söz konusu sınırlılıkları nedeniyle bu alanda daha farklı araştırmaların yapılması gerekmektedir.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada, gündem belirleme ve Twitter ilişkisine yönelik olarak belirtilen hususlar ve bu alanda yapılan çalışmalardaki sınırlılıklardan hareketle Twitter gündemi ile internet gazeteleri arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'nin en sık ziyaret edilen iki internet gazetesi olan Hürriyet.com.tr ve Milliyet.com.tr'de sunulan haberler ile Twitter Türkiye Gündemi'nde yer alan konu başlıkları incelenmiştir.

Yapılan çalışmada örneklem olarak Hürriyet.com.tr ve Milliyet.com.tr gazeteleri ile Twitter Türkiye Gündemi örneklem olarak seçilmiştir. Türkiye'de 1 Ocak 2019 verilerine¹ göre en sık ziyaret edilen web siteleri içinde Hürriyet.com.tr 8. sırada yer alırken, Milliyet.com.tr 10. sırada yer almaktadır. İlk 10 sırada yer alan sitelerin türleri bakımından yalnızca haber içerikli olanlar göz önüne alındığında bu sıralamada Hürriyet.com.tr ve Milliyet.com.tr, Türkiye'deki ilk 2 sırayı oluşturmaktadır. Bu nedenle de örneklem olarak bu iki internet gazetesi seçilmiştir.

Çalışmada örneklem oluşturulurken, seçilen mecralar yanında zaman bakımından da bir sınırlamaya gidilmiştir. Böylece seçilen her iki mecra (Twitter ve Hürriyet/Milliyet gazetesi) 22-28 Şubat tarihleri arasında her sabah saat 9.00 ve akşam 21.00 olmak üzere bir haftalık süreyle incelenmiştir. Çalışmada gazetelerin manşet barlarının seçilmesinin nedeni okurların en fazla dikkatini çeken alanları oluşturması ve bu nedenle gündem etkisi bakımından en güçlü etkiye sahip olmasıdır. Zaman bakımından ise sabah 9.00'in seçilmesinin, bu saatin daha önce yapılan bir çalışmanın bulgularına göre (Kılıç 2019: 257-305) hem okur hem de haberciler için en yoğun saat olmasıdır. Akşam 21.00 ise gün içindeki gelişmelerin büyük ölçüde belirlendiği bir saat olduğu için seçilmiştir.

Çalışmada basılı yerine internet gazetelerinin seçilmesi ve yalnızca bir haftalık süreyle yetinilmesinin seçilme nedeni, internet gazetelerinin hız bakımından Twitter gibi anlık bir yapıda olması ve basılı gazetelerin hantallığından kaynaklanan gündem gecikmelerinin ve buna bağlı olarak güncellik sorununun bu alanda yaşanmamasıdır. Çünkü gündem belirleme yaklaşımına göre medya etkisinin ortaya çıkması için belirli bir zamanın geçmesi gerekmektedir. Twitter ve internet gazetelerinin anlık özelliği nedeniyle böyle bir zamana ihtiyaç duyulmamaktadır.

Sosyal medya platformları içinden Twitter'ın seçilmesinin en önemli nedeni ise Trend Topic (TT) olarak adlandırılan bir gündem listesine sahip olmasıdır. Bu özellik, Twitter'ı gündem belirleme kapsamında diğer sosyal medya platformlarından bir adım öne çıkarmaktadır. Twitter'ın tercih edilmesinin bir başka nedeni ise sahip olduğu kullanıcı potansiyelidir. Sosyal paylaşım siteleri içinde gerek kullanıcı sayısı ve gerekse gündem belirlemedeki etkinliği düşünüldüğünde söz konusu sitelerin başında Twitter gelmektedir. Twitter, 2019 yılı verilerine göre dünyadaki kullanıcı sayısı bakımından 260 milyona,

¹ <https://www.similarweb.com/top-websites/turkey> erişim tarihi: 28.02.2019

ülkemizde de 8.33 milyona ulaşmıştır. Bu rakam nüfusun %13'ünü oluşturmaktadır. Yaş grupları bakımından en fazla kullananlar 18-34 yaş aralığında yer almaktadır (Digital 2019). Kullanıcı sayısı yanında kullanım bakımından güçlü bir etkiye sahip olan Twitter'da dünya genelinde günlük olarak atılan tweet sayısı yaklaşık 500 milyondur¹. Dolayısıyla Twitter'ın, kullanıcı sayısı ve kullanım potansiyeli bakımından etkili bir mecra olduğunu söylemek mümkündür.

Yapılan incelemede gündem ilişkisini ortaya çıkarabilmek için iki mecra üzerinde sunulan haber ve gündem başlıkları içerik analizi kullanılarak karşılaştırılmıştır. İçerik analizi, herhangi bir söylemde, ilk bakışta kolaylıkla algılanan içerik yerine üstü örtük ve gizli içeriği ortaya çıkarmayı sağlamaktadır. Bununla birlikte, bir söylemi anlama ve yorumlamada, analizi yapan araştırmacıyı öznel etkenlerden kurtaran ve böylelikle nesnel çıkarımlara ulaşmasını sağlayan bir tekniktir (Bilgin 2006: 1). Bu yüzden çalışmada veri toplama tekniği olarak içerik analizi esas alınmıştır. Bunun yanında analizde elde edilen bulguların nedenleri de analizin ikinci kısmını oluşturan bölümde tartışılmıştır.

Çalışmada gün içinde gündem bakımından seçilen mecralarda değişim olup olmadığına yönelik analizlerin sabah ve akşam biçiminde günde iki kez yapılmasında Gizem Melek'in (2017) araştırmasından esinlenilmiştir. Ancak söz konusu çalışmada belli bir anahtar kelime üzerinden gündem analizi yapılırken, bu çalışmada doğrudan haberler ve gündem etiketleri üzerinden gündem ilişkisi incelenmiştir. Bu nedenle çalışma bir ilki oluşturmakla birlikte, kamu gündeminin bir ölçüde yansımaları haline gelen Twitter'ın araştırmaya dahil edilmesi nedeniyle gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması açısından önem taşımaktadır.

5. ANALİZ VE BULGULAR

Çalışmada elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında tablo 1'de görüldüğü gibi Hürriyet.com.tr ve Milliyet.com.tr gazetelerinin 5'li manşet barlarında 5'er haber; çoklu manşet barlarında Hürriyet.com.tr'de 15, Milliyet.com.tr'de 12 haber yayınlandığı tespit edilirken, Twitter Türkiye Gündemi başlığı altında yayınlanan etiket sayılarının ise 9-11 arasında değişiklik gösterdiği gözlenmiştir. Her günün sabah ve akşamında yapılan incelemede Hürriyet.com.tr gazetesinde 40; Milliyet.com.tr gazetesinde 34 haber olmak üzere günlük haber toplamı 74 olurken; haftalık genel toplamı 518 haber şeklindedir. Twitter'daki Türkiye Gündemi başlığı altında haftalık toplam etiket sayısının ise 142 olduğu tespit edilmiştir.

¹ <https://www.omnicoreagency.com/twitter-statistics/> erişim tarihi: 28.02.2019

Tablo 1. Haftalık Haber ve Twitter Türkiye Gündemi Etiket Sayıları

	Hürriyet Sayıları	(Haber Sayıları)	Milliyet Sayıları	(Haber Sayıları)	Twitter TT (Etiket Sayısı)
22 Şubat Cuma (Sabah)	20		17		9
22 Şubat Cuma (Akşam)	20		17		10
23 Şubat Cumartesi (Sabah)	20		17		10
23 Şubat Cumartesi (Akşam)	20		17		11
24 Şubat Pazar (Sabah)	20		17		11
24 Şubat Pazar (Akşam)	20		17		11
25 Şubat Pazartesi (Sabah)	20		17		10
25 Şubat Pazartesi (Akşam)	20		17		10
26 Şubat Salı (Sabah)	20		17		10
26 Şubat Salı (Akşam)	20		17		10
27 Şubat Çarşamba (Sabah)	20		17		10
27 Şubat Çarşamba (Akşam)	20		17		10
28 Şubat Perşembe (Sabah)	20		17		10
28 Şubat Perşembe (Akşam)	20		17		10
Toplam	280		238		142

Çalışmada tespit edilen haber içerikleri içinde, gündem ile ilgili olmayan bilgi içerikli metinler, reklamlar ve tanıtıcı nitelikteki içerikler arasından bir ayıklama gerçekleştirilmiştir. Benzer şekilde Twitter Türkiye Gündemi başlığı altındaki etiketler içinden de “Hayırlı Cumalar”, “Günaydın” “Mutlu Pazarlar” gibi belirli bir gündem konusu içerisinde değerlendirilemeyecek olan etiketler yanında, içinde reklam barındıran bahis vb. siteleri tanıtan etiketler de ayıklanarak çalışmada yapılan analize dahil edilmemiştir.

22 Şubat: Çalışmada ilk olarak her iki mecranın gün içinde yani her günün sabah ve akşam gündemlerindeki ilişki incelenmiştir. Yapılan incelemeye göre 22 Şubat sabah gazete ve Twitter gündeminde ortak olan ve eş zamanlı ortaya çıkan gündem konusunun Ak Parti’den TBMM başkan adayı olarak seçilen Mustafa Şentop olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu gelişme Twitter Türkiye Gündemi’nde “Mustafa Şentop” ve “Ak Parti Meclis Başkanı” etiketleriyle yer alırken; Hürriyet gazetesinde “Ak Parti’nin TBMM Başkan adayı Mustafa Şentop oldu” başlığıyla 5’li manşetten, Milliyet gazetesinde ise “Ak Parti’nin meclis Başkan adayı belli oldu” başlığıyla yer almıştır. Diğer taraftan her iki gazetede yayınlanan diğer haberlerle Twitter etiketleri arasında bir benzerliğe rastlanmıştır. Medya ve Twitter gündemindeki benzerliğin temel nedeni, meclis başkanının kim olduğu gibi tüm toplumu ilgilendiren önemli bir konu olmasıyla ilgilidir. Öte yandan Twitter gündeminin ilk sırasında yer alan #picemiyeti etiketine ilişkin medya gündeminde içeriğe yer verilememesi söz konusu etiketin Twitter’a ait bir fenomenle ilgili olmasıyla açıklamak mümkündür. Gündemin ikinci sırasında yer alan #protestoediyorum etiketine ilişkin içeriklere dair medya gündeminde herhangi bir haber yapılmamasının nedeni, medya rutinleri düzeyi (İrvan 2001: 76) ile açıklanabilir. Buna göre medyada nelerin haber olarak seçileceğine karar verilirken, toplum ve iktidarla çatışma riski olabilecek konular medya gündemi dışında tutulabilmektedir. 22 Şubat akşam gündemleri incelendiğinde ise gazetelerde sunulan haberlerle Twitter gündeminin eşleştiği

herhangi bir konuya rastlanmamıştır. Özellikle TT listesinde 142 bin tweet ile ilk sırada yer alan #SozlesmeliKadroNobetine etiketi ve AnkaradaİBFnobeti etiketlerine dair herhangi bir haber içeriğine yer verilmemesi gazetelerin ideolojik duruşu ile yani hükümet ile ters düşmemeye çalışmasıyla açıklanabilir. Bununla birlikte Twitter gündeminde ilk sıralarda yer alması ise kamu gündemini belirleyen faktörlerden sorunun niteliği faktörü açıklamak mümkündür. Çünkü buna göre eğer bir sorun kişi ya da kişileri yakından ilgilendiriyorsa ya da onu/onları rahatsız ediyorsa o sorun gündem olabilir. Burada da atamaya dair bir mağduriyet söz konusu olduğu için gündemde ilk sıralarda yer almıştır.

Tablo 2. 22 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#picemiyeti 6.230 tweet	AK Parti'nin TBMM Başkan Adayı Mustafa Şentop oldu	Erdoğan fiyatları özel ekiple izliyor
#ProtestoEdiyorur m 1.295 Tweet	Binali Yıldırım'la Tuzla'dan Silivri'ye bir yol sohbeti - Ahmet HAKAN	Fatih Terim o pozisyonun ardından çıldırdı!
Mustafa Şentop	Terim'i öfkeliendiren olay! Kulübeye döndü ve...	Sevgilisi 14 yaşındaki kızına tecavüz ederken izledi ve... Sara Packer Jakob Sullivan ABD Pensilvanya
Ak Parti Meclis Başkanı	Türkiye'deki konut stok rakamları açıklandı! İşte ilçe ilçe tam liste	AK Parti'nin Meclis Başkan adayı belli oldu
	Gramaj savaşına dikkat! Ambalajlı ürünlere bir standart getirilmesi	Ve açıklandı! Türk vatandaşları 528 dolar ödeyip...
	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
	Davam var gidemem' - (Ahmet Kural Sıla)	'Halktan çok destek alıyorum' Gülyazı Aydın Acil Tıp Teknisyeni Eskişehir
	Haliç Köprüsü'nde art arda kazalar... 4 kişi yaralandı!	'Doktor tamamen yalan söylüyor' Leyla Sönmez burun ameliyatından öldü
	13 cm'lik dev anevrizma ameliyat edildi... Literatüre geçti	Adnan Oktar 'imam bacılar grubu'nu böyle kurdu! Kadınlara evlilik tuzağı
	Kan donduran olay... Ayakları ve boğazından ipe bağlı... Saffet Göven Denizli	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan 100. Yıl Kutlamaları genelgesi
	Öz kızına istismar (Şükrü Şengül-Döndü Şengül) Ankara	Cumhurbaşkanlığı'ndan aşçı hamlesi
	Özel yöntemle yemin (Deniz Baykal Meclis yemini)	Haliç Köprüsü'nde hareketli dakikalar! 100 metre arayla... zincirleme kaza
	FETÖ'ye büyük operasyon başladı! 295 askere gözaltı kararı	Büyük operasyon! Çok sayıda gözaltı kararı var Fetö TSK
	Sosyal medyada Mehmet Topal patlaması	YouTube'a yöneltilen çocuk istismarı suçlamaları
	SPK, 28 internet sitesinin kapatılmasını istedi	

Tablo 3. 22 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#SozlesmeliKadroNobetininde 142 B Tweet	'Deprem Kahini' Hoogerbeets'in mega deprem tahmini tuttu	Beşiktaş'a yeni dinamo! İlk görüşme gerçekleşti
#SuçYokİftiraVar	Kadın sürücü dehşet saçtı! Ankara Etimesgut Ümit Akat	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan önemli açıklamalar
#BursaAkpardıYiyor	Portekizliler yazdı! Tünelde olay... Benfica GS maç sonu	Dünyayı sarsan iddia! Trump bunu beklemiyordu...
#TRT2	İhtiyaç kredilerinde vade 60 aya çıkacak BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben	Ergan Dağı'nda inanılmaz görüntüler!
Ankarada İIBFnobeti	Cumhurbaşkanı Erdoğan_ 'Foyaları ortaya çıkmaya başladı'	Karlar eridi ortaya çıktı! Hakkari'de Atatürk Silüeti
İslamda FikirÖzgürlüğü	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
	Ayşe Vera geldi! Esra Erol Teyze oldu.	30'unu göremeden hayatını kaybetti Sean Milliken 250 kg
	Dünyanın en zengini akıllı telefonu bile yok! Araştırma haber	Akılalmaz olay! Sosyal medya üzerinden büyü yapıyor... İğdir'da M.Ç.
	En çok kazanan 15 kadın Esporcucu	Binali Yıldırım, gençlerin şarkılarına eşlik etti, ders dinledi
	Gaziantep'te akılalmaz kaza_ 7 metreden aracın üzerine uçtu!	Böyle festival gördünüz mü? Cap Go Meh Festivali Endonezya
	Havada panik! Pilot uçuş sırasında uyuyakaldı Tayvan Havayolları Pilotu	Kamera anbean kaydetti! Niğde'de özel halk otobüs şoförü Hamza Özkaynak
	İtalya'da utandıran olay! Öğretmenin Nijeryalı öğrencilere ırkçı yaklaşımı	Korkunç olay! Arkadaşları o halde görünce gözyaşlarına boğuldu İzmir Tire Oktay D.
	Kahreden olay! Haberi alan arkadaşları gözyaşlarına boğuldu İzmir Tire Oktay D.	Sadece 15 gün dayanabildi... Acı haber geldi Bilecik'te Muhittin Bağcı
	Kaşlarıyla gündem olan mankenden samimi itiraflar Sophia Hadjipanteli'	Son dakika... Vade ve taksit sınırı uzuyor!
	Kırmızı ışıkta bekleyen araca silahlı saldırı_ Ölü ve yaralı var	Yüzlercesi sahile vurdu! Vatandaşları korkutan görüntü Alanya sahili ölü balıklar
	Meteoroloji'den son dakika kar uyarısı_ 3-8 cm kar örtüsü bekleniyor	
	Momo tehlikesi yeniden hortladı_ Gençleri kendine zarar vermeye ve intihar etmeyen teşvik eden oyun	
	Plastik poşet kullanımı yüzde 70 azaldı	
	Yeni aldığı üstü açık spor otomobiliyle kaza yaptı Osmaniye Ertuğrul Kaya	

23 Şubat: 23 Şubat sabahında Twitter ve Hürriyet gazetesinde ortak olan gündem konusunun Trakya'da başlayan kar yağışı olduğu tespit edilmiştir. Hürriyet.com.tr'nin 5'li manşetinde "Beklenen kar Trakya'dan giriş yaptı" başlığı ile verilen haberin Twitter gündeminde "Trakyadan" etiketiyle yer aldığı gözlenmiştir. Bununla birlikte 702 bin tweet ile gündem listesinde ilk sırada yer alan #SozlesmeliKadroNobetininde, 114 bin tweet ile ikinci sırada yer alan #SeçimiEytinOyuBelirler etiketine ve 42,2 bin tweet ile üçüncü sırada yer alan Paul George etiketine dair her iki gazetede de hiçbir içeriğe yer verilmediği görülmektedir. Bu iki etiketin gündem olmasının nedeni, kadro ve emeklilikte

yaş sınırının ne olacağı gibi toplumun önemli bir kesimini ilgilendiren sorunlar olmasıdır. Ancak her iki sorunla ilgili incelenen iki gazetede hiçbir içeriğe yer verilememesini ise gazetelerin ideolojik duruşları ile açıklamak mümkündür. Aynı şekilde her iki gazetenin hem 5'li ve çoklu manşetlerinde yer verilen hiçbir haber içeriğinin de Twitter Türkiye Gündemi'nde yer almadığı ortaya konmuştur.

Tablo 4. 23 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#SozlesmeliKadroN obetinde 702 B Tweet	Muhalefet sorununun kısa ve acılı bir özeti - Ahmet HAKAN	15 dakikada 10 sürücü! 'Pes artık dedirtti_ 'Yayayı ezsem...'
#SeçimiEytinOyuB elirler 114 B Tweet	Okan Kurt 5 milyon lirayı ödemezse 9 bin gün hapis yatacak	Aatf Chahechouhe performansıyla parmak ısırttı!
Paul George 42,2 B Tweet	E-5'te zincirleme trafik kazası! Bir kişi öldü, 4 kişi de yaralandı	Escobar'ın evi böyle yıkıldı!
Necati Doğru	Beklenen kar Trakya'dan giriş yaptı	Süreç nasıl işleyecek_ Yüzde 80'i isterse... Riskli Binalar
Trakya'dan	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
	'İki çocuk annesiyim ve istifa ediyorum!' - Fatih ÇEKİRGE	"Bende emeği olan türkülerini söyledim" Jehan Babur
	29. başkan adayları TBMM adaylığı	30'unu göremeden hayatını kaybetti Sean Milliken 250 kg
	50'sinden sonra rekortmen turist oldu! Atilla Ege	Avrupa'da Türk Festivali Avrupa'daki Türklerin sorununa yönelik projeler
	Bade İçil, Efe Duru ile aşk mı yaşıyor	Bakan Akar ve Orgeneral Güler ABD'de askeri törenle karşılandı
	Ekip otosunda tecavüze 10 yıl Beylikdüzü Serhat Ertuğrul	Böyle festival gördünüz mü Endonezya'ki Çin takvimi festivali
	Karabük'te restoranda yemek yiyenler hastaneye koştu! Zehirlenme şüphesi...	En kritik 4 kenti ilçe ilçe gezecek! Kılıçdaroğlu
	Kreşte hastanelik eden ihmal! 2 yaşındaki çocuk tanınmaz hale geldi Bağcılar	Milyonlarca kişiyi ilgilendiriyor... Ücret ve kıdem müjdesi
	Savcıdan OTPOR iddiası Gezi Protestoları iddianamesi Mehmet Ali Alabora	Trump onu seçti. Birleşmiş Milletler (BM) Daimi Temsilciliği görevine Kelly Knight Craft'ı aday gösterdi.
	Nike için büyük şok Parçalanmış ayakkabı yüzünden basketbolcu Zion Williamson sakantlandı	
	Sevgilisinin paylaşımı ünlü yıldızı ele verdi Katya Elise Henry	
	Yaptığım her şey şaka. Hatta ben de şaka gibiyim! Karl Lagerfeld 85 yaşında hayata veda etti.	

Aynı günün akşamına bakıldığında kamu gündemini en fazla etkileyen konulardan biri olan futbol (Ergen 2018) ilgili etiketlerin (Messi, #BaşakşehirÜşümesin, Halis Özkahya) yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte toplumda önemli bir kesimi ilgilendiren af ile ilgili olarak 3.783 Tweet ile #ReisMahkumaMüjdeyiVerArtık etiketinin ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Ancak bahsedilen konularla ilgili her iki gazetenin 5'li ve çoklu manşetlerinde hiçbir içeriğe yer verilmediği saptanmıştır.

Tablo 5. 23 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
Messi 370 B Tweet	Bakan Soylu_ Şimdi hazırlıkları yapıyoruz, 1 Nisan'dan sonra...Yayalar öncelik uygulaması	ABD bin asker daha gönderiyor Meksika sınırına
#ReisMahkumaM üjdeyiVerArtık 3.783 Tweet	Bodrum'da hayat 15 dakikada felç oldu! yağmur sokakları göle çevirdi	Depremleri önceden bilip sosyal medyadan paylaşıyor! Kırşehir'de lise mezunu Sinan Bozkurt,
#BaşakşehirÜşüm esin 1.553 Tweet	Dün Aatif, bugün Ozan Tufan... Tüm stat alkışladı!	Ozan Tufan'ın performansı gündem oldu!
Halis Özkahya 2.576 Tweet	Hastanede skandal! Hemşirelere taciz iddiası İmir Bozyaka M. D.	Son dakika! Milli dansçı yaşamını yitirdi İzmir Kaan Özelçam
#sığınmacılarkonu sundafikrim	Pablo Escobar'ın o evi tarihe karıştı	Tacizle suçladığı adamı sokak ortasında öldürdü Artvin'in Arhavi ilçesinde Nurten İ. Engin Şahin'i
Amerikanın DemokraSİSİ	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
batuhan yener	Ailem bu sahneye hiç takılmadı' Mine Kılıç	'Su sızması' ölüm getirdi! Kayseri'de cinayet
	'Sen bu kızın kıymetini bilmezsin' Ahmet Özhan Esra Oflaz Röportajı	Bir bir yıkıldı -Kapadokya'ya yapılan evler yıkıldı
	'Cumhurbaşkanı İle Özel' bu akşam 21.00'de CNN Türk ve Kanal D'de	'Cumhurbaşkanı İle Özel', bu akşam CNN TÜRK-Kanal D ortak yayınında
	Alev alev yanıyor! 8 kilometre mesafeden böyle görüntülendi Bursa İznik Yangın	Devlet Bahçeli_ MHP eksiksiz destekleyecektir
	Bıçakla sürücüye saldırmıştı... O trafik magandası yakalandı Ankara Erol Uzun	O ülke 16 gündür bu haberi bekliyordu... Ve açıklama geldi Orta Çağ'a ait 4 mezar bulundu Gürcistan
	Devlet Bahçeli_ MHP tam kadro halinde katılıp Şentop'u eksiksiz destekleyecektir	Oscar 2019 gecesi_ Arkadaşlar hazır mıyız
	Hacı Sabancı_ Şanslıyım çünkü doğuştan 3-0 öndeyim	Ringlere dönüyor Avril Mathie
	Instagram'ın güzel fenomeni! Herkesin hayalini kurduğu hayatı yaşıyor... İsveçli Malin Rydqvist	Son dakika...Trafoya giren genç feci şekilde hayatını kaybetti
	Kızlar cadde ortasında birbirine girdi! Samsun	Yıldırım Sarıyer'de börek yedi, martılara simit attı
	Komşu aileler arasında 'taşlı-sopalı-bıçaklı' kavga_ 5 yaralı Şanlıurfa	
	Pentagon Meksika sınırına bin asker daha gönderiyor	
	Trafoya giren genç hayatını kaybetti	

24 Şubat: Çalışmada 24 Şubat tarihinde sabahki gündem konularına bakıldığında Twitter'da ilk üç sırayı Flyers, Ja Rule ve Chris Paul etiketlerinin aldığı tespit edilmiştir. Ancak her iki gazetede de bu üç etiketle ilişkili herhangi bir haber içeriğine yer verilmemiştir. Daha çarpıcı olan nokta ise Türkiye'yi yakından ilgilendiren milli boksör Avni Yıldırım'ın boks maçı ile ilgili olarak #HaydiAvni, #AVNİYILDIRIM, #AvniYıldırım #boksgecesi ve Türkün etiketlerinin hiçbir şekilde gazetelerin 5'li ve çoklu manşetlerinde yer almaması olmuştur. Benzer şekilde her iki gazetenin hem 5'li hem de çoklu manşetlerinde yer verilen haberlerle ilgili Twitter listesinde herhangi bir etikete rastlanmamıştır.

Aynı günün akşamındaki gündem konularında bakıldığında Milliyet.com.tr'nin 5'li manşetinde Galatasaray Akhisar 1-0 başlığıyla verilen haberin Twitter gündeminde "Akhisar" ve "Emre Akbaba" etiketleriyle verildiği ve dolayısıyla gazete ve sosyal medya gündeminin benzeştiği gözlenmiştir. Bununla beraber, Twitter Türkiye Gündemi'nin büyük oranda toplumun önemli bir kesimini ilgilendiren atama ve kadro talepleri gibi konulardan oluştuğu görülmektedir. Bu kapsamda 32,6 bin tweet ile Twitter Türkiye Gündemi'nde ilk sırada yer alan #PDRartıkAtansın etiketine, 5330 tweet ile üçüncü sırada yer alan #ZiyaHocam1200UcretliyeOnay etiketine, 3589 tweet ile dördüncü sırada yer alan Tarihe2BinBeşYüzKontenjan etiketine ve 2.860 Tweet ile #İİBFdenKadroTalebi ilişkin her iki gazetede de herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.

Söz konusu bulgu, kamu gündeminin bir ölçüde yansıması olan Twitter Gündemi'nin büyük oranda medya gündeminden ayrıştığını göstermektedir. Bu durum, sorunun niteliği ve kişilerarası etkileşimin varlığı ile açıklanabilir. Çünkü bahsi geçen etiketler çalışma koşulları, özlük hakları ve ekonomik sorunlar gibi toplumda bireyleri en fazla ilgilenilen konularla ilgilidir. Bunun yanında Twitter gibi etkileşim olanakları sunan mecra sayesinde bireylerin kendi aralarında etkileşime girerek kendi sorunlarına ilişkin farkındalık yaratmaları da medyanın etkisini sınırlandırmaktadır.

Tablo 6. 24 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
Flyers 32 B Tweet	Kıraç, maskeli dolandırıcıya 4.1 milyon Euro kaptırdı	Bu nasıl anne_ 3 yaşındaki kızını... Maria Plenkina Rusya'nın Kirov kentinde
Ja Rule 20,1 B Tweet	Cumhurbaşkanı Erdoğan_ Velihaht Prens bilmeyecek de kim bilecek	Otobüste taciz! Dershaneye giden kız ağlayarak anlatınca...İstanbul Gaziosmanpaşa'da 13 yaşındaki Ş.Ç. adlı kız çocuğu Ümit K.
Chris Paul 7.568 Tweet	Süper Lig ekibi görüşmelere başladı! Lucescu ve Korkut...	Ve o kadın konuştu! Kocam 3 çocuğun da kendinden olmadığını biliyordu ama... Necdet Ç.'ye İlkey Y.
#Düşünüyorum 5.062 Tweet	Türk savaş uçakları İdlib üzerinde keşif uçuşu yaptı	Ozan Tufan'ın performansı gündem oldu!
#HaydiAvni 3.939 Tweet	Yenikapı sikkeleri internette satılık	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan önemli açıklamalar...
#AVNİYILDIRIM	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
#boksgecesi	'Ailem bu sahneye hiç takılmadı' - Mine Kılıç	'Hayaline ulaşmak kolay değil, uzun bir yolculuk' 180 Günde Hayallere Yolculuk" kitabının yazarı ve TOÇEV başkanı Ebru Uygun
#AvniYıldırım	ABD Suriye'de kalıyor... O kararın perde arkası	600 bin anneye erken emeklilik!
Türkün	Avrupa'da 96 bin mülteci çocuk kayıp	Barnaklara 31.5 milyon TL
	Bengü'den bebek odasına 40 bin lira	Depremleri önceden bilip sosyal medyadan paylaşıyor!
	Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı hazırladı...	İstanbul'da silahlı baskın! Ailesinin gözü önünde... Sultangazi'de Suriyelilere saldırı
	Hişto'nun küresi... İddia_ Büyüdüdür, nazardan, kötülükten korur Ankara'da bulunan küre	Kuzey Marmara Otoyolu'nda feci kaza! Aracın içine sıkıştı
	Ortadoğu ve Rusya'nın yeni emlak	Oscar 2019 gecesi_ Arkadaşlar hazır mıyız_

Gündem Belirleme Kuramı Bağlamında Twitter ve İnternet Gazetelerinin...

	cenneti Türkiye.	
	Suudi Arabistan tarihinde bir ilk kadın büyükelçi Prenses Rima bint Bender	Yeniden erkek oluyor Alexander Veach
	Tükendiği sanılıyordu, dev 'uçan canavar' ortaya çıktı! Endonezya'da dev arı	Kübalı doktorlar için 500 başvuru Küba Onkoloji Enstitüsü ve İstanbul Okan Üniversitesi'nin iş birliği ile mart başında Türkiye gelecek olan Kübalı doktorlara büyük ilgi var
	Yurtdışında kimse "Haydi, kocana çocuk ver" demez Serdar Ortaç'ın eşi Chloe Loughnan	

Tablo 7. 24 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#PDRartıkAtansın 32,6 B Tweet	Çok gizli belgeleri yayımladılar The Anonymous İngiltere hükümetini, Statecraft Enstitüsü ve Integrity Initiative	Galatasaray - Akhisarspor_ 1-0
Akhisar 7.142 Tweet	Düzce'de çok acı kaza! Anne baba öldü, 3 yaşındaki çocukları yaralı...	Cumhurbaşkanı Erdoğan açıkladı_ O tazminatı Mehmetçik Vakfı'na bağışlayacağım
#ZiyaHocam1200 UcretliyeOnay 5.330 Tweet	İstanbul'da yarın okullar tatil mi_ Valilikten kar tatili açıklaması	Yolcu uçağında şok! Kaçırılmak istediler, uçak kuşatıldı... Baglades uçağı
Tarihe2BinBeş YüzKontenjan 3.589 Tweet	Şaşırtan görüntü! Tekirdağ'da 30, Silivri'de 150 metre... Deniz çekildi	İstanbul'da deniz 150 metre çekildi
BekaSorununa ÇareTevhid 3.110 Tweet	Talihsizliğin böylesi... Çılgına döndü! - Son Dakika Spor Liverpool Teknik Direktörü Jürgen Klopp	Türkiye geneli için son dakika uyarısı! Meteoroloji
#İİBFdenKadroTal ebi 2.860 Tweet	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
Emre Akbaba 2.710 Tweet	Ne diyeceksiniz_ Çirkin, yaşlı, deli...' Seda Akgül	7 gecede 5 iş yeri soydular! Şüphelilerden ikisi...Kayseri
#BursaCumhurlaB üyüyor	Alp Kırşan ilk kez açıkladı! 'Survivor'dan neden ayrıldı_	İtirafı kan dondurdu! Kadın teröristleri...PKK'dan kaçanlar
#BekaiçinBelediye yeKadro	Bakan Yardımcısı açıkladı_ 100'ün üzerinde FETÖ teröristi getirildi	Son dakika... İstanbul'da okullar yarın tatil edildi
	Bergüzar Korel'den samimi açıklamalar_ Anne olmak isterim	Trump'tan zirve tweeti! Çin devreye girdi...
	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Bahçeli'ye 'teşekkür' telefonu	Yeniden erkek oluyor
	Erdoğan'dan Mansur Yavaş'a Parti ambleminden korkan aday	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Şentop'a tebrik, Bahçeli'ye teşekkür
	Korkunç kaza! Araç bu hale geldi Milas	Çok feci kaza! Otomobil bu hale geldi Milas
	Özhaseki Projesini açıklayınca 'eyvah' dedim	
	Salih ile Sisi görüşmesinde bayrak krizi tartışması	
	Meteorolojiden Marmara'ya yağmur ve kar uyarısı	
	Şili'de korkunç olay! Sitenin bahçesinde donmuş ceset bulundu...	

25 Şubat: Çalışmada 25 Şubat sabah itibarıyla Twitter Türkiye Gündemi, 24 Şubat gecesi gerçekleştirilen Oscar ödül törenine ait sonuçlar tarafından belirlenmiştir. Etiketlerde ilk sırada 320 bin tweet ile “Green Book”, ikinci sırada 289 bin tweet ile Bohemian Rhapsody, üçüncü sırada 253 bin tweet ile Rami Malek ve dördüncü sırada 134 bin tweet ile Olivia Colman yer almıştır. Dolayısıyla 25 Şubat sabahı Twitter Türkiye Gündemi'nin neredeyse tümüyle Oscar ödül töreninde ödül alan film ve oyuncularından oluştuğu görülmektedir. Benzer şekilde Hürriyet.com.tr'nin 5'li manşetinde söz konusu törene ilişkin haber “2019 Oscar Ödülleri o film ve isimlere gitti” başlığıyla verilirken; Milliyet.com.tr'nin çoklu manşetinde “Oscar'a damga vurdular” başlığıyla verilmiştir. Sonuçta iki farklı mecra arasında gündem bakımından bir benzerlik olduğu saptanmıştır. Söz konusu benzerliğin en temel nedeni ise bireylerin doğrudan bilgi edinmelerinin zor olduğu özellikle de mesafe nedeniyle uluslararası konularda medyadan bilgi edinerek, medya gündeminden etkilenmeleridir.

Tablo 8. 25 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
Green Book 320 B Tweet	31 yıllık evliliğe boşanma gerekçesi_ Eşini cariyeye sanıyor Türkiye enerji direktörü O.T.'ye eşi Ş.T. boşanma davası açtı.	Dünya merakla bekliyordu! İlan edildi... Dünyanın en lüks gemisi olan 1 milyar dolarlık Celebrity Edge
Bohemian Rhapsody 289 B Tweet	Büyük tehlike! Galatasaray-Akhisar maçında...	10 milyon liralık ihanet! 'Haremdeki cariyeye gibiyim' O.T.'ye eşi Ş.T.
Rami Malek 253 B Tweet	Hastanede skandal! Doktorun yanlış gözünü ameliyat ettiler Fatih Türk İstanbul	Yüz binlerce kişiyi ilgilendiriyor! Yasa çıkınca maaşlar artacak... 3600 ek gösterge
Olivia Colman 134 B Tweet	2019 Oscar Ödülleri o film ve isimlere gitti...İşte, Oscar kazanan isimler	Türk Telekom Stadi'nda yürekli ağza getiren olay!
En İyi Film 2.180 Tweet	Üniversitelere bedelli etkisi	Üniversiteli kıza yol kenarında tecavüz! İngiltere, yol kenarında tecavüze uğrayan Kate Juby'
#Oscars	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
#BeşiktaşınMaçıVar	'Çocuk işi sekteye uğradı' Burcu Esmersoy	Cumhurbaşkanı Erdoğan o daveti geri çevirmedi
	Af süresi 28 Şubat'ta doluyor yararlanmayana ceza var	Hastanede büyük şok! Doktorun yanlış gözünü ameliyat ettiler Fatih Türk İstanbul
	Alp Kırşan ilk kez açıkladı! 'Survivor'dan neden ayrıldı_	Herkes oturuyor zannetti ama... Gerçek dehşete düşürdü Antalya'da ölü bulundu
	Charlize Theron'dan Oscar sürprizi!	Oscar'a damga vurdular
	Fatih Hoca'dan ayakkabıları yırtık şampiyonlara müjde	Dikkat! Karşınıza çıkabilir... işten Ayrılırken sırları vermek suç.
	FETÖ Jandarma'da_ 9 yıl 'patates hat' kullandı	Meteoroloji'den sağanak uyarısı! O illerde yaşayanlar dikkat
	Hırsız yakalandı! İtirafı şaşkına çevirdi Ankara	Vatandaşın kredi kartı çıktı_ İYİ! kart ve kredi kullanımı
	Kiracılar dikkat! Yüksek zam için dava açın	Yeniden erkek oluyor
	Hava durumu öğleden sonra değişiyor! Marmara Bölgesi için uyarı!	

Tablo 9. 25 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#ZiyaHocam1200 UcrtMujde 6.302 Tweet	Beşiktaş Fenerbahçe derbi maçı bu akşam saat kaçta hangi kanalda canlı yayınlanacak	3 yaşındaki oğlu tarafından bulunmuştu! Korkunç cinayet ortaya çıktı
#Felsefeye750kont enjan 3.537 Tweet	Dehşet anları! Lise öğrencisini öldüresiye dövdüler İzmir'in Konak	Başladı... Tatbikat 2019 Deniz
#BJKvsFB 1.694 Tweet	Ormanda bulunan balina şok etkisi yarattı.. Brezilya'da Amazon Nehri yakınlarında	Beşiktaş Fenerbahçe maçı hangi kanalda saat kaçta canlı yayınlanacak
#Çapsızlarİttifakı	İstanbul Havalimanı'na taşınma 5 Nisan'da başlayacak	Bu görüntüler Kırkkale'den! toplumsal olaylara müdahale' tatbikatı
	Cumhurbaşkanı Erdoğan_ Bugün bize ihanet edenler...	İmzalar atıldı! Avrupa'nın ikinci, Türkiye'nin ise en büyüğü olacak...
	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
	'2250 yılından geldim' dedi, tarih vererek anlattı	2019 Oscar Ödül Töreni ile ilgili bilmeniz gereken her şey.
	Gelin ve damat yakınlarının 'En çok siz dans ettiniz' kavgası Adana	Adana'da şaka gibi olay! 'En çok siz dans ettiniz' tartışması korkunç bitti..
	Genç hakem kansere yenik düştü Manisa Genç hakem Özge Kanbay	Bursa'da bin 400 litre sahte içki ele geçirildi
	Demet Akalın da rahatsız oldu_ İyi yolmadın o kadını!	Dehşet anları! Lise öğrencisini öldüresiye dövdüler
	İmzalar atıldı! Türkiye'nin en büyüğü olacak! ilk kırmızı ötesi teleskobu Atatürk Üniversitesi (ATAÜ) ile Işık Üniversitesi	Hastaneyi savaş alanına çevirdiler
	Kar altında "drift" yapan magandalara rekor ceza	Hem ehliyetsizler hem de... Rekor ceza verildi!
	Kocaeli'de DHKP-C'lilerin kaldığı koşuşta büyük şok!	İngiltere'den İsrail'i memnun eden karar!
	Ortalık savaş alanına döndü! Çok sayıda çevik kuvvet ekibi sevk edildi Sivas hasta yakınları doktora saldırdı.	İş yerine gelince fark etti! Çöp kovasına doldurup götürmüşler
	Oscar'a damga vuran Türk! Nevzat Aydın	Son görüntüsü şaşırttı bebek Ken'e benzemek için geçirmedığı operasyon kalmayan 35 yaşındaki Rodrigo Alves,
	Oscar'ı gölgede bıraktılar	Yok böyle zenginlik Brunei Prensi Mateen
	Şarkıcı Ege, trajikomik olayı canlı yayında anlattı! Zeytinyağı işinde nasıl battım	
	Taksiciyi döve döve öldürmüşlerdi... Kadıköy	
	Yıllar sonra anlattı... Neden boşandılar_Bekir Aksoy	

Aynı günün akşamında hem Hürriyet.com.tr'de hem de Milliyet.com.tr'de Beşiktaş-Fenerbahçe derbisiyle ilgili haberler 5'li manşette yer verilirken, Twitter Türkiye Gündemi'nde #BJKvsFB etiketi 1694 Tweet ile üçüncü sırada yer almıştır. Dolayısıyla Twitter Gündemi, iki gazetenin gündemiyle benzerlik göstermektedir. Bu benzerlik, spor ve özellikle futbol gibi bir konunun kamu gündemini etkileyen konuların başında gelmesiyle açıklanabilir. Diğer taraftan

Twitter Türkiye Gündemi'nin ilk iki sırasında ise öğretmen atamalarıyla ilgili olan ZiyaHocam1200UcrtMujde ve #Felsefeye750Kontenjan etiketleriyle ilgili gazetelerde hiçbir habere yer verilmezken, Beşiktaş-Fenerbahçe derbi maçı dışında her iki gazetede sunulan hiçbir haberle ilişkili Twitter Türkiye Gündem etiketine rastlanmamıştır. Bu bulguya dayanarak, önceki günlerde olduğu gibi Twitter gündeminin gazetelerin gündeminden farklılık gösterdiğini ve medya gündeminden çok fazla etkilenmediğini söylemek mümkündür.

26 Şubat: 26 Şubat sabahı Twitter Türkiye Gündemi'nde yer alan 8 etiketin 3'ünün Cumhurbaşkanı'nın doğum günü gibi toplumdaki bireylerin büyük çoğunluğunu ilgilendiren bir konu ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu kapsamda 21,4 bin tweet ile #Cumhurbaşkanı65Yaşında etiketi ilk sırada yer alırken, aynı konuyla ilgili olarak açılan #MilletinAdamı65Yaşında etiketi ikinci sırada; Millette Adanmış Bir Ömür etiketi ise üçüncü sırada yer almaktadır. Dolayısıyla o sabah Twitter Türkiye Gündemi'ni büyük ölçüde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününün belirlediğini söylemek mümkündür.

Aynı sabah gazetelerin manşetlerine bakıldığında, önceki akşam oynanan derbi maçıyla ilgili haberler ve köşe yazılarının yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu bakımdan 26 Şubat sabah gündemi Twitter ve gazeteler arasında büyük bir farklılık göstermektedir. Söz konusu farklılığın en temel nedeni ise Twitter gibi anlık bir mecra da gündem konusunun gazetelerden çok daha hızlı değişebilmesidir. Aynı günün akşamına bakıldığında ise Twitter Türkiye Gündemi'nde #VakfedilenBirÖmür etiketiyle Cumhurbaşkanı'nın doğum gününün ilk sırada yer aldığı görülürken, Hürriyet.com.tr'nin aynı konuya "Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın doğum gününe özel video! Yoğun ilgi gördü" başlıklı haberle değiştiği görülmektedir. Bu durum Twitter'ın gazetelere göre daha anlık bir mecra olmasıyla açıklanabilir. Bununla birlikte akşam saatinde gazetelerde öne çıkan gündem konusunun Mavi Vatan adıyla gerçekleştirilecek deniz tatbikatı olduğu görülmektedir. Söz konusu haber Hürriyet.com.tr'nin çoklu manşetinde "Cumhuriyet tarihinin en büyüğü olacak... Yarın başlıyor! Mavi Vatan 2019 Tatbikat"ı başlığıyla verilirken; Milliyet.com.tr'nin 5'li manşetinde "Cumhuriyet tarihinin en büyük tatbikatı olacak! Yarın başlıyor Mavi Vatan 2019 Tatbikat"ı başlığıyla verilmiştir.

Tablo 10. 26 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#CumhurunBaşkanı 65Yaşında 21,4 B Tweet	Beşiktaş - Fenerbahçe maçı yazar görüşleri -	Dünya nefesini tuttu! İlk görüntüler -
#MilletinAdamı65Y aşında 7.115 Tweet	Adliye kasasındaki hırsızlık denetimle fark edildi Çağlayan adliyesinde	Türkiye'nin sayılı zengininin milyarlık mirası paylaşamıyor!
Can Ataklı 1.193 Tweet	Keleşoğlu'nun mirası aile içi savaşa neden oldu! Selçuk Ecza Holding'in sahibi merhum Ahmet Keleşoğlu	Milyonları ilgilendiriyor! Maaşlara yansıdı...
#İsteyinceOluyor	Soyunma odası' zannedince... - Caner Başarı dilemiş	İstanbul'da kimyasal panik! Vatandaşlar sokağa döküldü
Atatürk Orman Çiftliği	32 ilde FETÖ operasyonu başladı	Taraftardan Şenol Güneş'e tepki
İdil Kültür Merkezi'ne	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
Milletine Adanmış Bir Ömür	2 bin 200 yıl önce Türkler yaptı! Yer altında Çin Seddi kadar uzun Orta Asya su kanalları Karız Kanalları	2019 Oscar Ödül Töreni ile ilgili bilmeniz gereken her şey.
İran Dışişleri Bakanı Zarif	Bank of America isim değişikliğine gidiyor	Adana'da şaka gibi olay! 'En çok siz dans ettiniz' tartışması korkunç bitti..
	Beşiktaş'ta yürekler ağza geldi... 'Deprem oldu sandık' Duvar çöktü	Bir yıl sonra yine aynı soru_ Rabia Naz nasıl öldü_
	Biz de adalet istiyoruz - Ayşe ARMAN	Bugünden itibaren başladı! Yüzde 40 ucuz... Tanzim bakliyat satışı
	Böyle hırsızlık görülmedi! 1.5 milyar dolar gitti kaçak elektrik maliyeti	Estetik dedikodusuna cevap verdi Nesrin Cavadzade
	Ceyda Düvenci kızı için verdiği 8 yıllık mücadeleyi anlattı_ Biz onuncu kattan düştük	AB komisyon başkanı Junker'i konuşma yaparken eşi aradı! Bakın sonra ne oldu...
	Okuldaki öğretmenlerine anlatınca gerçek ortaya çıktı! 3 aydan beri... Hatay'ın Altınözü ilçesi'nde Suriyeli babanın kızına işkencesi	Otopsi raporunda ürperten tespitler Ankara'da araştırma görevlisi Ceren Damar Şenel Hasan İsmail Hikmet (23) tarafından öldürülmüştü.
	İzmir bu olayla çalkalanmıştı! Milyoner öldü, dublör aranıyor... Tapu hırsızlığı Mehmet Vecihi Eröger	Son görüntüsü şaşırttı Ken bebeğe benzemek isteyen Rodrigo Alves
	Mehmet Ali Erbil'den 136 gün sonra çok güzel haber	Yok böyle zenginlik - Brunei Prensi Mateen
	İşte tanzim satıştaki bakliyat fiyatları -	
	Son dakika_ Yoğun kar yağışı uyarısı! 26 şubat hava durumu	
	Vodafone Park'ta olay! Ortalık fena karıştı...	
	Yağmur Aşık'tan olay açıklama! 'Bana adice bir oyun oynadı'	

Tablo 11. 26 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#VakfedilenBirÖmür 1.406 Tweet	9 büyüklüğündeki depremin tarihini verdi Yeni nesil deprem tahmincisi Frank Hoogerbeets	Aydın'da mağaza önünde cenin bulunmuştu! Flaş gelişme...
MüzikÖğrt 700Kntenjn	Cumhurbaşkanı Erdoğan_ Bu toprakları parçalamak isteyenleri nasıl gömdüysek yine gömeriz	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan çok sert açıklama
#AnkaralıBilir	Fenerbahçe'de sürpriz ayrılık! İmza atıyor...	Cumhuriyet tarihinin en büyük tatbikatı olacak! Yarın başlıyor Mavi Vatan 2019 Tatbikat'ı
#FelsefeyeDeğerVer ilsin	Meteoroloji'den son dakika uyarısı! Şiddetli geliyor...	Meteoroloji uyardı! Yoğun kar geliyor
#SFıratıçinadalet	Ünlü Oyuncu Aytaç Arman hayatını kaybetti -	Valbuena_ Onurumuz, gururumuz için oynadık
ZalimSisi İdamlarıDurdur	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
GİBdeUzmanlık VergiHaftasında	'Ayak bastığım en karanlık doğum günüm...' Beren Saat'ten hüznü mesaj	'Banker Bilo' filmi gerçek oldu! Trabzon'da gerçek oldu
Kader Keskin	'Bahar Candan seviyecek insan mı_' Kemal Doğulu	Bir anda çalışmayı durdurdular!
	'Banker Bilo' filmindeki o sahne Trabzon'da gerçek oldu	Böyle kandırıyoruz -
	Ceyda Düvenci kızı için verdiği 8 yıllık mücadeleyi anlattı_ Biz onuncu kattan düştük	Dünyanın en şanssız insanı -
	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın doğum gününe özel video! Yoğun ilgi gördü	Eğlence mekanlarına operasyon! 11 tutuklama
	Cumhuriyet tarihinin en büyüğü olacak... Yarın başlıyor! - Mavi Vatan 2019 Tatbikat'ı	Eşini ikna edemeyince... Polis devreye girdi Van'da taksici olarak çalışan C.
	Eşi intihar edeceğine inanmayınca... - Van'da taksici olarak çalışan C.	Mahalleli sokağa döküldü! Havadan böyle görüntülendi
	Antalya'da ormanlık alanda iğrenç olay.. İhbar üzerine yakalandı! emlak zengini Asım Bayram'ın 8 parça ceseti	Mersin'de kanlı soygun! 2 ölü -
	Holding ve şirketlerle ilgili spekülasyon paylaşımlara gözaltı	Nesrin Cavadzade'nin 'estetik' savunması yanlış anlaşılmaya çok müsait
	Kayıp Malezya Uçağı MH370'in yerini gösterdi	Aytaç Arman hayatını kaybetti
	Kuyumcu soygununda kan aktı_ 2 ölü Mersin	Venezuela Güzeli de estetikli çıktı
	Ölümlerle burun buruna! Daha önce iki ayrı patlama oldu. Bodrum katımız... -	
	Polise bile 'pes' dedirtti_ Araç kumandası görünümü... -	
	Zahide Üner tutuklandı	

27 Şubat: 27 Şubat sabah gündem konularına bakıldığında ilk göze çarpan husus, bir önceki günün akşamında Hürriyet.com.tr ve Milliyet.com.tr'de Mavi Vatan adlı deniz tatbikatının yapılacağına ilişkin haberin Twitter Türkiye Gündemi'nde "Mavi Vatan 2019" etiketiyle yer almasıdır. Bu bağlamda gazetelerin Twitter gündeminin belirlediği açıkça görülmektedir. Bu durum, bireylerin bilgi

almalarının zor olduğu siyaset, politika ve uluslararası gelişmeler gibi konularda kamu gündeminin medyadan etkilenmesiyle açıklanabilir.

Tablo 12. 27 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#NecmettinERBAK AN 4.361 Tweet	Ersun Yanal açıkladı! 8 isimle yollar ayrılıyor	Ersun Yanal_ Elimde olsa hepinizi değiştiririm -
#DenizGezmiş 3.153 Tweet	Meslek liseleri odalara emanet -	Milyonları ilgilendiriyor! Düğmeye basıldı... - Burası Türkiye, Burada İş Var adlı istihdam kampanyası
Mekanın Cennet 1.353 Tweet	Eylül cinayetinde kan donduran açıklama Polatlı Eylül Yağlıkara	Cumhurbaşkanı Erdoğan_ Seçim sonrası ilk işimiz...
Vefatının 8 1.021 Tweet	Antalya'da okulu karıştıran kız kavgası	Türkiye'de öğrendi, İngiltere şimdi onu konuşuyor!
Mavi Vatan 2019 Tatbikatı	BDDK onayladı! Emlak Bankası geri döndü	Ve başladı! Cumhuriyet tarihinin en büyüğü Mavi vatan 2019
#EnBeğendiğimSeçimVaadi	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
#HepimizinÜlkesi	Bulgar polisi öğrenci evinde ölüsünü buldu	'Sağır oda'da gizli evrakları yuttular DHKP-C üyeleri yakalandı
Emlak Bankası	Eşi intihar edeceğine inanmayınca... Van'da taksici olarak çalışan C.	Ordu'da çok feci kaza! Araç bu hale geldi
Türkiye Emlak Katılım Bankası	Evlilikte kriz mi var Beren Saat'in mesajı sosyal medyayı salladı	İstismar davalarına sonuna kadar takip
	FETÖ'nün kilit ismi itirafçı oldu! 55 kişinin ismini verdi -	Kredide vade uzadı -
	Parasını dolandırıcılara kaptıran İnan Kırac'tan açıklama	Nesrin Cavazade'nin 'estetik' savunması yanlış anlaşılmaya çok müsait
	İki ülke arasında krize neden olan ada! 1948'de bombalanmıştı...	O ilde üretiliyor! Dünya peşinde... Ordu'da fındık yağı
	İnanılmaz olay... Küs rolüyle 2,5 milyonluk vurgun! Tapu dolandırıcılığı	Tek amacı kavgayı ayırmaktı... Mardin Kızıltepe'de
	Kriz büyüyor! Elimizde başka görüntüler de var... Emre Aşık eşi Yağmur Aşık	
	Playboy modelinin ölümünde suikast şüphesi Natacha Jaitt	
	Sahte paraya dikkat! 3 gün süreniz var -	
	Marmara Bölgesi için kar ve fırtına uyarısı! 27 Şubat hava durumu verileri	
	Pakistan uçakları Hindistan hava sahasını ihlal etti -	

Bunun yanında her iki mecrada da ortak olan gündem konusu Emlak Bankası'nın yeniden hizmete başlayacağıdır. Hürriyet.com.tr'nin 5'li manşetinde "BDDK onayladı! Emlak Bankası geri döndü" başlığıyla verilen haber, Twitter Türkiye Gündemi'nde "Emlak Bankası" ve "Türkiye Emlak Katılım Bankası" etiketleri ile verilmiştir. Bu bakımdan iki farklı mecrada gündem bakımından eş

zamanlı bir benzerlik söz konusu olmuştur. Bununla birlikte iki gazetenin de haber içeriklerinde yer verilmeyen ancak Twitter Gündemi'nde listeye giren konuların Necmettin Erbakan'ın vefatının 8. Yıl dönümü ve Deniz Gezmiş'in doğum günü olduğu görülmektedir. Gündem listesinde 4631 Tweet ile ilk sırada #NecmettinERBAKAN etiketi yer alırken, bu konuyla ilgili diğer etiketler "Mekanın Cennet" ve "Vefatının 8." şeklindedir. Gündem listesinde 3153 tweet ile ikinci sırada #DenizGezmiş etiketi yer almıştır. Aynı günün akşamında Twitter Türkiye Gündemi'nde CHP Şişli belediye işçilerinin iş bırakma eylemi, #CHPÇöpDemektir etiketi ve 12,4 bin tweet ile ikinci sırada yer almıştır. Ancak bu konuyla ilgili her iki gazetenin 5'li ve çoklu manşetlerinde herhangi bir habere yer verilmediği gözlenmiştir.

Tablo 13. 27 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
#ASDEPe4binSözüTutulsun 23,6 B Tweet	Cumhurbaşkanı Erdoğan_ Biz tökezlersek bayram ederler	ABD'den Venezuela'ya ret! -
#CHPÇöpDemektir 12,4 B Tweet	Çığına döndü! Dördüncü golün ardından hakeme..	Ayrılığın faturası 13 milyar sterlin brexit
#AvZamanı 9.431 Tweet	Dünya savaşına ramak kaldı - Hindistan Pakistan gerilimi	İsmail Çipe'den inanılmaz hata! - Hatayspor kupa maçı
Kimyaya 1000Atama 3.590 Tweet	Fatih Terim, resmen 5 yıl daha Galatasaray'da...	Kadıköy vahşetinde flaş gelişme! Cesedin kimliği belli oldu
#SözleşmeliyeKadroNeZaman 1.379 Tweet	Kadıköy vahşetinin sırrı çözüldü - Konteynırda ceset bulundu	Toplar ateşlendi! - Pakistan Hindistan gerilimi
#BekaİçinTaşeronBitir	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
Müziğe700 KntenjMEB	Akılalmaz görüntü! Motosiklette sıkıştı...Isparta	Bakan Albayrak'tan 'Kushner' paylaşımı
	Anlaşmasız ayrılık yıllık 13 milyar sterlinlik ek maliyet yaratabilir	Beren Saat'in doğum günü mesajı ne anlama geliyor
	Bakan Albayrak_ Ekonomik işbirliğini artırmaya yönelik adımları görüştük	Elazığ'da ele geçirildi - Kaçak ürün
	Demet Şener ile İbrahim Kutluay'dan sürpriz karar	İlk görev! ada sınıfı korvetlerden üçüncüsü TCG Burgazada, "Mavi Vatan 2019 Tatbikatı"
	Dünyanın en küçük erkek bebeği taburcu edildi Japonya	Polislerden kaçmak için öyle bir şey yaptı ki.. Iğdır'da polisten kaçan torbacı.
	Hastanedeki bu görüntü şoke etmişti... Porno görüntüsü hasta ekranına ekrana yansdı	Meteoroloji'den çok kritik uyarı! Yarın akşam saat 18.00'e kadar -
	Hatayspor-Galatasaray 'tehlikeli' görüntüler! Maçı çatılardan izlediler	Firari çift örgüt evinde yakayı ele verdi! Isparta FETÖ operasyonu
	İlber Ortaylı_ Kardeş katlini anlamaya psikolojimiz yetmez -	
	Küs rolüyle 2,5 milyonluk vurgun yapmışlardı...Tapu vurgunu	
	Özel kalemden hemşireye taciz iddiasında karar belli oldu_ Yine serbest kaldı - Bursa Osmangazi	
	Sahnedeki yaklaşmayı gözünü bile kırpmadan izledi, sonra da bu yorumu yaptı - Bradley Cooper Lady Gaga	

28 Şubat: 28 Şubat sabahında Twitter Türkiye Gündemi'nin ilk sırasında Amerikan Basketbol Ligi NBA'de mücadele eden Miami Heat takımının oyuncu Dwayne Wade yer almıştır. Golden State Warriors takımını son saniye üçlük atışıyla mağlup eden Miami Heat oyuncusu 45,2 bin tweet ve Dwayne Wade etiketiyle ilk sırada yer almıştır. Gündemin ikinci sırasında ise 8796 tweet ile 28 Şubat darbesini konu alan #28Şubat adlı etiket yer almıştır. Bununla birlikte bu iki gündem başlığının incelenen gazetelerinin 5'li ve çoklu manşetlerinde yer almadığı tespit edilmiştir. Gazetelerin özellikle 5'li manşetleri incelendiğinde önceki akşam oynanan İspanya Kral Kupası'nda karşılaşan Real Madrid-Barcelona maç sonucu ile ilgili haberlere yer verildiği gözlenmiştir. Söz konusu haber Hürriyet.com.tr'de "El Clasico'da şoke eden olay! Ramos, 6-0.." başlığıyla verilirken, Milliyet.com.tr'de "Barcelona, Kral Kupası'nda Real Madrid'e acımadı!" başlığıyla verilmiştir. Ancak bu gündem, Twitter Türkiye Gündemi'nde yer almamıştır.

Tablo 14. 28 Şubat Sabah

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
Dwyane Wade 45,2 B Tweet	Bir türlü uyanamadı! Kedisi 'Efe' hayatını kurtardı Çukurova'da C.Ş	Altın tahviline yatırımcı hücumu -
#28Şubat 8.796 Tweet	Dünyanın en çok satan otomobil markaları belli oldu! İlk sırada bakın hangisi var	Barcelona, Kral Kupası'nda Real Madrid'e acımadı!
#YeniPartiyeİsimÖnerim	El Clasico'da şoke eden olay! Ramos, 6-0..	Gören korkuyordu... Bu hâle geldi! -
Affettim Seni	Küçük tüketicinin büyük zaferi Muğla'nın Ortaca Elif Deniz Akyol	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı İstanbul'a getiren pilotla ilgili şok gerçek!
Resmi Gazete'de	Elektrik desteği ödemeleri 1 Mart'ta başlıyor -	Bakan Selçuk açıkladı! 1 Mart'ta başlıyor... -
Adana Bilim	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
Elazığ'da	'Bu benim hayatım ve ilişkim!' - Hazar Ergüçlü	Beren Saat'in doğum günü mesajı ne anlama geliyor
	AK Parti Ankara adayı Özhasseki_ Polemikçi değilim, istişare ederim, şeffaflıkta zirveyim - Ahmet HAKAN	Beyaz Saray'dan Erdoğan-Kushner görüşmesine ilişkin açıklama! - Son Dakika Haberleri
	Aldatılan ilk kadın mı aldatan ikinci kadın mı - Ertuğrul ÖZKÖK	Borç yapılandırılmada son fırsat kaçmasın... -
	Bazı kürklerde ÖTV sıfırlandı -	Firari çift örgüt evinde yakayı ele verdi! - Isparta FETÖ
	Bebek görüldü! TOLGAHAN Sayışman, eşi Almeda Abazi	Sahte papazdan 'ölü diriltme' gösterisi Videosu
	Cinsel ilişki iddiaları hakkında yıllar sonra konuştu - Brezilyalı olimpiyot yücücü Ingrid Oliveira	Tacizden beraate bakanlık engeli -
	Dikkat et bizi çekiyorlar - Ozan Doğulu Hera Aslan	Yalnız yaşayan kadını yangından kedisi kurtardı Adana Çukurova C. Ş.
	Doktor beyin kanaması geçirdi... Hasta yakını saldırdı - Dr. Hasan Cabbar Zeytinburnu'nda eski hastası A.A.'nın oğlu M.A.	
	İlk etap 8 Mart'ta açılıyor Kabataş Meydan düzenlemesi	
	Nükleer santralle ilgili önemli karar! 30 yıl hapis cezası verilecek	
	Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin adı Alparslan Türkeş oldu	
	Meteoroloji'den üç farklı hava durumu uyarısı! '50 cm kar beklentisi'	
	Türkiye'nin saklı cenneti! Son yıllarda 'Pingüdk Festivali' ile gündemde.. Finike ilçesine bağlı bir köy Gökbük.	
	Yağmur, Emre'ye yaklaşamayacak! Emre Aşık ve eşi	

Aynı günün akşamında her iki mecrada da ortak olan gündem konusu, Yıldırım Demirören tarafından kazanılan İddaa ihalesi olmuştur. Hürriyet.com.tr'de "İddaa'da 10 yıllık sözleşme imzalandı" başlığıyla verilen haber, Milliyet.com.tr'de "İddaa'da yeni dönem! 10 yıl Şans Girişim Ortak Girişimi'nde" başlığıyla yer almıştır. Aynı haber Twitter Türkiye Gündem listesinde ise "Yıldırım Demirören" etiketi ile ilk sırada yer almıştır. Bunun

dışında ikinci önemli gündem konusu Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nin isminin Alparslan Türkeş Üniversitesi olması ve bunun Resmi Gazete'de yayımlanmasıdır. Söz konusu gelişme Twitter Türkiye Gündemi'nde "Resmi Gazete'de" ve "Adana Bilim" etiketleriyle yer bulurken; Hürriyet.com.tr'de "Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nin adı Alparslan Türkeş oldu" başlığıyla verilmiştir. Dolayısıyla iki mecrada gündem konusunda eş zamanlı bir benzerliğin olduğu saptanmıştır.

Tablo 15. 28 Şubat Akşam

Twitter Gündemi	Hürriyet 5li Manşet	Milliyet 5li Manşet
Yıldırım Demirören 28,1 B Tweet	Helikopter havalandı! Ve doğrulandı - F1 pilot Michael Schumacher beyin ameliyatı	Eşi ile araziye gitti, sonrası dehşet... Yatağan'da selvi ağacı üzerine devrilen Semra Özler
28Şubat Zulmü 13,7 B Tweet	İstanbul'da çekilen görüntü izleyen herkesi isyan ettirmişti! Gözaltına alındı ambulansa yol vermeyen M.E.Y	Eşini başından vurarak öldürdü! Nedenini açıkladı... Bursa'da Hatice Eren'i (32) Cihan Eren
#elektronkhabmüh 2kadromagdurdu 9.595 Tweet	Şenol Güneş'in yarım kalan hesabı... Milli takım	İnanılmaz görüntüler! İki gemi yan yana geldi ve... Mavi Vatan 2019 Tatbikat'ı
#Son28ŞubatOlsun 6.024 Tweet	Mersin'de, 2 kişiyi öldüren soyguncu yakalandı	Resmi teklif yapıldı! Luyindama...
#niyetinizne 4.642 Tweet	Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan kritik görüşme - Pakistan Başbakanı İmran Han ile telefonda görüştü	'iddaa'da yeni dönem! 10 yıl Şans Girişim Ortak Girişimi'nde
İliçiozre VerilenSöz	Hürriyet Çoklu Manşet	Milliyet Çoklu Manşet
#issizlikiskencedir	'Turcoin' vurgununda 11 bin 760'ar yıl hapis istendi Sadun Kaya ve Muhammet Satıroğlu	Binali Yıldırım müjdeyi verdi! 10 Mart'ta açılıyor Gebze Halkalı Tren hattı
GerçekSevgi İmanlaGelişir	2 aylık hamile genç kadın, kalp krizinden öldü -Adana Reyhan Demirel	Dehşet olayda taciz iddiası! Khasan Sabirov Bursa'nın İnegöl ilçesinde, Ali Yılmaz'ı bıçakladı
	Binali Yıldırım_ Size bir müjdem var! 10 Mart'tan itibaren açılıyor Gebze Halkalı Tren hattı	Gerilim tırmanıyor_ Hindistan'dan bir açıklama daha geldi
	Eşini, kendisini aldattığı yönündeki mektup yüzünden öldürmüş Bursa Hatice Eren Cihan Eren	Ünlüler dünyasındaki küslük furçası_ Şimdi de Ece Erken ve Alişan küstü!
	İddaa'da 10 yıllık sözleşme imzalandı	Mavi Vatan-2019 Taktik Tatbikatı bir tehdit değil
	Muhtar Nuray Günaçar aracında ölü bulundu... 3 gün önce yaptığı paylaşım dikkat çekti -Balıkesir Edremit	Mersin'de dehşeti yaşatmıştı! Yakalandı... Mustafa Serpin ile Yasin Tazegül'ü vurdu
	Korkunç görüntüler! Görenler çılgın attı - Brezilya'da tren kazası	Total istasyonlarından sektörde bir ilk işitme engellilere yönelik "İki Elin Enerjisi Güzel
	Yurttan kaçan 3 kız kentte ortalığı karıştırdı! Karabük	

Çalışmada son olarak medya gündemiyle kamu gündemi arasındaki ilişkiyi daha net ortaya koyabilmek amacıyla Twitter ve gazetelerin gündem konuları birbiriyle karşılaştırılmıştır. Tablo 16'da görüldüğü gibi her iki mecrada da yani hem Twitter'da hem de gazetelerde ortak olan gündem konusunun siyaset olduğu tespit edilmiştir. Twitter'daki 99 etiketin 27'sini siyaset oluştururken, Hürriyet gazetesindeki 229 haberin 25'ini, Milliyet gazetesindeki 184 haberin ise 27'sini siyaset haberleri oluşturmuştur. Benzerliğin temel nedeni, siyasetin

toplumdaki bireylerin en fazla ilgilendiği bir alan olmasıdır. Bilindiği gibi siyaset, toplumda sosyo ekonomik ve kültürel farklılıklar gözetmeksizin her bireyin yaşamını yakından etkilemekte, bu nedenle de hem kamu hem de medya siyasetle ilgili konulara gündemlerinde yer vermektedir. Her iki mecrada diğer bir benzerliğin olduğu gündem konusu spordur. Tabloya göre Twitter’da spor ile ilgili etiketlerin yaklaşık %16’lık bir orana sahip olduğu; gazetelerde ise aynı konunun Hürriyet gazetesinde 22 haberle %9 ve Milliyet gazetesinde 14 haberle %6 olduğu tespit edilmiştir. Bu benzerlik, daha önceki bir çalışmada (Ergen 2018) tespit edildiği gibi spor ve özellikle futbolun kamu ve medya gündemini en fazla etkileyen alanlardan biri olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 16. Konularına Göre Haber ve Twitter Gündemlerinin Dağılımı

	Twitter	Hürriyet	Milliyet
Siyaset	27 (0,27)	25 (0,10)	27 (0,14)
Ekonomi	3 (0,030)	23 (0,10)	19 (0,13)
Magazin	-	40 (0,17)	7 (0,03)
Polis-adliye	1 (0,010)	69 (0,30)	59 (0,32)
Bilim-Teknoloji, Eğitim	2 (0,020)	5 (0,02)	2 (0,010)
Kültür-Sanat	8 (0,080)	7 (0,03)	7 (0,03)
Spor	16 (0,16)	22 (0,9)	14 (0,06)
Meteoroloji, Doğa, Çevre	2 (0,020)	11 (0,04)	11 (0,05)
Dünya/Uluslararası	2 (0,020)	24 (0,10)	36 (0,19)
Toplumsal talepler	22 (0,22)	-	-
Protesto /Fikir paylaşımı	11 (0,11)	-	-
Diğer	4 (0,040)	1 (0,008)	2 (0,010)
Toplam	99	229	184

Tabloda en dikkat çeken nokta ise Twitter gündeminde olup da gazetelerde hiçbir şekilde yer verilmeyen toplumsal talepler, protesto ve fikir paylaşımı ile ilgili konular olmasıdır. Bu alanda toplumsal taleplerle ilgili gündem etiketleri %22, protesto ve fikir paylaşımı ile ilgili etiketler %11 olmak üzere toplamda %33 gibi önemli oranını oluşturmaktadır. Kamu gündeminin böylesine konulara ilgi göstermesinin nedeni, söz konusu etiketlerin toplumun büyük bir kesimini etkileyebilecek atama, kadro, af gibi temel sorunlara ilişkin olmasıyla ilgilidir. Daha önce de belirtildiği gibi kamu gündemi etkileyen olumsuz koşullardan biri olan sorunun niteliği çerçevesinde herhangi bir sorun toplumun belli bir kesimini yakından etkiliyorsa o sorun medya gündeminde yer almamasına rağmen kamu gündemini biçimlendirebilir. Bu durumun bir diğer önemli sebebi ise Twitter’da bireylerin çok kolay ve hızlı bir şekilde etkileşime girerek, belli bir konuda anında farkındalık oluşturmaları ve sorunun çözülmesi için bir tür kamuoyu yaratabilmeleridir. Gazetelerde bu konulara ilişkin herhangi bir habere yer verilmemesini ise gazetecilik rutini ve gazetelerin ideolojik duruşu ile açıklamak mümkündür.

Tablodaki bir başka önemli husus gazetelerde büyük oranda yer almasına rağmen hiçbir şekilde Twitter gündeminde yer almayan gündem konularıdır.

Tabloda görüldüğü polis adliye haberleri Hürriyet gazetesinde yer alan haberlerin %30'unu, Milliyet gazetesinde yer alan haberlerin de %32'sini oluşturmaktadır. Ayrıca magazin türünde Hürriyet gazetesinde 40 habere ve Milliyet gazetesinde 7 habere yer verildiği görülmektedir. Bununla birlikte özellikle dünya/uluslararası gündem konusuyla ilgili Twitter'da yalnızca 2 etikete yer verilirken, Hürriyet gazetesinde bu konuyla ilgili 24 habere, Milliyet gazetesinde ise 39 habere yer verilmiştir. Oran bakımından bu konu ile ilgili etiketler Twitter'da yaklaşık %2 gibi çok düşük bir seviyede iken, Hürriyet gazetesinde bu oran %10, Milliyet gazetesinde ise %19'dur. Bu gündem konusuyla ilgili iki mecra arasındaki farkın temel nedeni, dünya/uluslararası gündem kategorisinin bireylerin doğrudan bilgi almalarının mümkün olmadığı bu nedenle de medyadan yararlanmak zorunda kalmalarıyla açıklamak mümkündür.

SONUÇ

Çalışmada ulaşılan sonuçlara başlamadan önce yapılan çalışmanın sınırlılıklarından ve bu sınırlılıklara bağlı olarak gelecekte yapılacak çalışmalara ilişkin önerilerden bahsetmek yerinde olacaktır. İlk olarak bu çalışmada yalnızca iki gazete örnekleme dahil edilmiş ve bu seçim sürecinde ziyaret edilme sıklığı temel alınmıştır. Bunun yanında seçilen gazetelerde yalnızca manşet barlarındaki haberler incelenmiş diğer haberler ise analiz dışında bırakılmıştır. Bu nedenle gelecekte yapılacak çalışmalarda ilk olarak ziyaret edilme sıklığı yanında farklı ideoloji ve sahiplik yapılarına dahil olan gazetelerin de örnekleme dahil edilmesi, elde edilecek sonuçların daha kapsayıcı olmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla çalışmadaki en önemli sınırlılık, ekonomi politik (sahiplik, iktidar ilişkileri) ve gazetecilik pratikleri (eşik bekçiliği, editöryal kontrol, haber değeri kriterleri gibi) açısından aralarında ciddi farkları bulunan iki mecra olan internet gazeteleri ve Twitter'ın örnekleme olarak incelenmiş olmasıdır. Ayrıca manşetlerle sınırlı tutulan haber içeriklerine tüm sayfadaki haberlerin eklenmesi de söz konusu kapsayıcılığı ve gündem ilişkisini daha net ortaya koyacaktır. Bununla birlikte bu çalışmada önceki çalışmalardan farklı olarak kodlama defteri ve anahtar kelimeler üzerinden bir araştırma tasarımı yerine doğrudan haberlerin tümü üzerinden inceleme gerçekleştirilmesi iki mecra arasındaki ilişkiyi ortaya koyma ve gündem konularını gözden kaçırmama açısından önemli bir avantaj sağlamıştır. Ayrıca çalışmada ilişki analizi gerçekleştirilirken, yer, kişi ismi veya detay belirtilmeyen haber başlıklarının detayları öğrenilerek, bu detaylara ilişkin Twitter etiketi olup olmadığı da incelenmiştir.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde vurgulanması gereken ilk nokta, Twitter Gündem listesinde yer alan etiketlerin, incelenen gazetelerin haber içeriklerinden büyük oranda farklılık göstermesidir. Özellikle incelenen gazetelerde hiçbir şekilde yer verilmemesine rağmen, toplumda en temel sorunlardan biri olan atama, çalışma koşulları, emeklilik yaşına ilişkin düzenlemeler ve af gibi konulara ilişkin etiketler Twitter'da bir haftalık gündem etiketlerinin yaklaşık üçte birini oluşturmuştur. Bu durumu gündem belirleme

yaklaşımı içerisindeki faktörlerden sorunların niteliği ile açıklamak mümkündür. Buna göre eğer bir sorun bir toplumdaki bireyleri yakından ilgilendiriyor ya da bireyler bu sorundan büyük ölçüde etkileniyorsa o sorun medya gündeminden bağımsız olarak gündem olabilmektedir. Ek olarak Twitter'ın anlık ve etkileşimin yüksek olduğu bir mecra olması, kişilerarası iletişim faktörü açısından da medyanın gündem oluşturma etkisini sınırlandırmaktadır. Çünkü kişilerarası iletişim seviyesini arttıkça medyanın etkisi azalmaktadır.

Yapılan incelemede bir başka önemli nokta Twitter gündeminde yer alan toplumsal talepler, protesto ve fikir paylaşımına ilişkin konuların incelenen her iki gazetede de hiçbir şekilde yer almamasıdır. İki mecra arasındaki ilişki açısından değerlendirildiğinde bu durumu incelenen gazetelerin ideolojik duruşu ve sahip olduğu gazetecilik pratikleri içinde yorumlamak mümkündür. Bilindiği gibi söz konusu gündem başlıkları özellikle vatandaşların hükümetten bazı talepleri içermesi nedeniyle gazetelerin ideolojik duruşu açısından karşıtlık yaratma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle her iki gazetede de Twitter'da gündem olmalarına rağmen, bu konularla ilgili haber içeriklerine yer verilmediği görülmektedir. Diğer taraftan ilk önce Twitter'da gündem etiketleri içinde yer alan Cumhurbaşkanı'nın doğum gününe ilişkin haberlerin daha sonra seçilen gazetelerde yer verilmesi ise gazetelerin ideolojik duruşunu doğrular niteliktedir. Bir diğer dikkat çekici nokta ise her iki gazetenin haber içeriklerindeki benzerliktir. Örneğin bir gazetenin 5'li manşetinde yer alan bir haber, diğer gazetenin çoklu manşetinde ya da ertesi günkü manşetinde yer verilmiştir. Gazeteler arasındaki benzerlik, sahiplik bakımından iki gazetenin de Demirören Grubu'na ait olması yanında internet haberciliğinin büyük ölçüde ajans haberciliğine kayması ve dolayısıyla benzer kaynaklara dayanması ile açıklanabilir.

Çalışmada bununla birlikte gazetelerin Twitter gündemi üzerinde etkili olduğu ve onu biçimlendirdiği konuların ise genellikle siyaset ve uluslararası konularla ilgili gündem başlıkları olduğu saptanmıştır. Örneğin Mavi Vatan tatbikatı gibi yurttaşların doğrudan bilgi edinmelerinin güç olduğu bir konuyla ilgili haberlerin ilk önce gazetelerde yer aldığı, Twitter gündemine ancak ertesi gün girdiği görülmüştür. Bu durumu ise bireylerin doğrudan bilgi edinemedikleri konularda genellikle medyadan bilgi aldıkları ve dolayısıyla böylesi konularda medyanın kamu gündemini biçimlendirmesiyle (Garcia 2014: 258) açıklamak mümkündür. Diğer taraftan çalışmada spor müsabakaları ya da Oscar ödülleri gibi uluslararası konuların Twitter gündemine gazetelerden önce girdiği tespit edilmiştir. Bunun nedeni ise bireylerin spor karşılaşmaları, ödül törenleri gibi konuları gazetelerden takip etmek yerine canlı olarak televizyondan izlemesi, televizyonun haber kaynağı olarak gazetelerin önüne geçmesidir. Çünkü gazetelerden farklı olarak televizyon çok daha anlık bir mecradır. Yapılan incelemede de örneğin Oscar ödülleri ile ilgili konu etiketlerinin genellikle gazetelerde haber olarak yer almadan çok daha önce Twitter'da gündem olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak çalışmada kullanıcıların aralarında kurdukları etkileşime bağlı olarak Twitter gündeminin medya gündeminden farklılaştığını söylemek mümkündür. Bu nedenle, sosyal medya yapısı göz önüne alınarak medyanın gündem belirleme üzerindeki etkilerine yönelik yeni çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu gerekliliğin nedenleri olarak, günümüzde sosyal medya platformlarında yurttaşların artık birbirleriyle kolay ve anlık biçimde etkileşime girebilmesi ve böylece medyada hiçbir şekilde yer verilmeyen bir konuyu gündeme taşıyabilmeleri, internet üzerinde sunulan çeşitli kaynaklar sayesinde haber ve bilgi alma alışkanlıklarının değişmesi ve sosyal paylaşım platformlarının çoğu zaman gazete ya da diğer medya organlarından çok daha hızlı olmasını göstermek mümkündür. Dolayısıyla gündem belirleme yaklaşımının temel varsayımının yeniden değerlendirilmesi ve bu alanda ilişkin araştırmaların günümüz koşullarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Artwick C (2012). Body found on Twitter : The role of Alternative Sources in Social Media Agenda Setting. International Communication Association Conference (pp. 1-29). Phoenix: International Communication Association.

Aruguete N (2017) The Agenda Setting Hypothesis in the New Media Environment, *Comunicacion y Sociedad*, 28, 35-58.

Atabek N (1998) Gündem Belirleme Yaklaşımı, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7, 155-174.

Bakan U ve Melek G (2016) First and Second Level Intermedia Agenda-Setting between International Newspapers and Twitter during the Coverage of the 266th Papal Election, *Akdeniz İletişim*, 26, 155-177.

Bilgin N (2006) Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar, *Siyasal Kitabevi*, Ankara.

Cohen C B (1963) *The Press and Foreign Policy*, Princeton University Press, USA.

Coleman B R ve McCombs M (2007) The Young and Agenda-less? Exploring Age-related Differences in Agenda Setting on the Youngest Generation, Baby Boomers, and the Civic Generation, *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 84 (3), 495-508.

Demirkol O (2017) Sosyal Medya Gündeminin Algılanışı Üzerine Niteliksel Bir Kullanıcı Araştırması, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3, 1, 129-159.

Digital (2019) "The Global State Of Digital In October 2019", <https://wearesocial.com/blog/2019/10/the-global-state-of-digital-in-october-2019>, erişim: 01.11.2019.

Ergen Y (2018) Twitter Örneğinde Sosyal Medya Gündemi: Bir Gündem Belirleme Aracı Olarak Futbol, *e-kurgu* 16. *Communication in the Millenium Özel Sayısı*, 26, 3, 502-520.

- Garcia R R (2014) Twitter y la teoria de la Agenda-Setting: mensajes de la opinion publica digital, Estudios sobre el Mensaje Periodistico, 20, 1, 249-264.
- Güdekli A (2016) Gündem Belirleme Kuramı Bağlamında Yazılı Basın İle Twitter Gündeminin Karşılaştırmalı Analizi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Araştırma Dergisi 35, 151-163.
- Iyengar S ve Simon A (1993) New Coverage of the Gulf Crisis and Public Opinion: A Study of Agenda-Setting, Priming and Framing, Communication Research, 20,3, 365-383.
- İrvan S (2001) Gündem Belirleme Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi, İletişim, 1,9, 69-108.
- Kılıç S (2019) İnternetin Ekonomi Politikası ve Türkiye’de İnternet Gazeteciliği, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Kushin J M (2010) Tweeting the issues in the age of social media? Intermedia agenda setting between the New York Times and Twitter, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pullman, WA: Washington State University.
- Lippman W (1998) Public Opinion, Transaction Publishers, New Brunswick USA.
- McCombs M E ve Shaw D L (1972), The Agenda-Setting Function of Mass Media, The Public Opinion Quarterly, 36, 2, 176-187.
- McCombs M E, Lopez-Escobar E ve Llamas J P (2000) Setting the agenda of attributes in the 1996 Spanish general election, Journal of Communication 50,2, 77-92.
- McCombs M E, Shaw D L ve Weaver D H (2014) New Directions in Agenda-Setting Theory and Research, Mass Communication and Society, 17, 781-802.
- McCombs M (2014). Setting the Agenda, 2nd edition, Cambridge, UK: Polity Press.
- McQuail D (1983) The Influence and Effects of Mass Media, Mass Communication and Society, Der. James Curran, Michael Gurevitch ve Janet Woollacott, Open University Press, London, Hong-Kong.
- Melek G (2017) Medya Arası Gündem Belirleme Kuramı Araştırmalarında Bir Yöntem Uygulaması: Hürriyet Online ve Twitter Örneği, İlef, 4,1, 123-148.
- Oriheula J J (2008) Internet: la hora de las redes sociales, Nueva Revista de politica, cultura y arte, 119, 57-62.
- Özçetin B (2018) Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller, İletişim Yayıncılık, İstanbul.
- Pew Research Center (2010) New Media, Old Media: How Blogs and Social Media Agenadas Relates and Differ from Traditional Press, Washington D.C.
- Reese S D ve Danielian L H (1989) Intermedia influence and the drug issue: Converging on cocaine, Pamela J Shoemaker (eds), Communication Campaigns about Drugs: Government, Media, and the Public, NJ: Lawrence Erlbaum, 29-46.

Roberts M, Wanta W ve Dzwo Tzong-Horng (2002) Agenda Setting and Issue Saliency Online, *Communication Research* 29, 4, 452-465.

Rogers E ve Dearing J W (1988) Agenda-Setting Research: Where Has It Been, Where Is It Going, *Communication Yearbook* 11.

Rubio García R (2014) Twitter y la teoría de la Agenda-Setting: mensajes de la opinión pública digital. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 20, 249-264.

Sayre B, Bode L, Shah D, Wilcox D ve Shah C (2010) Agenda Setting in a Digital Age: Tracking Attention to California Proposition 8 in Social Media, Online News, and Conventional News, *Policy & Internet*, 2, 2, 7-32

Shoemaker P J ve Reese D S (1996) *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*, Longman Publishers, USA.

Thorndyke J (2012). *The Role of Agenda Setting in Social Media: A Look at the Relationship Between Twitter and the Mass Media's Agenda*. Vasa. Carolina del Norte, USA.

Tosun G (2013) *Sosyal Medyanın Yazılı Basında Gündem Oluşturmadaki Rolü (Örnek Çalışma: Twitter)*, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yüksel E (2001) *Medyanın Gündem Belirleme Gücü*, Çizgi Kitabevi, Konya.